

Bruselis, 2016 07 13
COM(2016) 465 final

2016/0222 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo aplinkybės ir pagrindas**

Europos Sąjunga siekia sukurti integruotą, tvarią ir visapusišką ES migracijos politiką, grindžiamą solidarumu bei teisingu įsipareigojimų pasidalijimu ir veiksmingą tiek ramiais laikotarpiais, tiek ištikus krizei. Nuo Europos migracijos darbotvarkės priėmimo¹ Europos Komisija stengėsi, kad būtų įgyvendinamos priemonės, skirtos tiek neatidėliotiniams, tiek ilgalaikiams veiksmingo ir visapusiško migracijos srautų valdymo uždaviniams spręsti.

Bendra Europos prieglobsčio sistema grindžiama taisyklėmis, pagal kurias nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašytojus (ir už prieglobsčio prašytojų pirštų atspaudų duomenų bazę), taip pat bendrais prieglobsčio procedūrų, priėmimo sąlygų, pripažinimo ir tarptautinės apsaugos gavėjų apsaugos standartais. Be to, bendrą Europos prieglobsčio sistemą įgyvendinančias valstybes nares remia Europos prieglobsčio paramos biuras.

Nors padaryta nemaža pažanga plėtojant bendrą Europos prieglobsčio sistemą, valstybių narių taikomų procedūrų tipai, užtikrinamos prašytojų priėmimo sąlygos, pripažinimo rodikliai ir tarptautinės apsaugos gavėjams suteikiamos apsaugos pobūdis vis dar gerokai skiriasi. Šie skirtumai, be kita ko, skatina antrinį judėjimą ir palankiausios prieglobsčiui valstybės paiešką, sukuria traukos veiksnių ir galiausiai lemia tai, kad valstybėms narėms tenka nevienoda atsakomybė už apsaugos suteikimą tiems, kuriems jos reikia.

Neseniai atvykus dideliame skaičiui žmonių paaiškėjo, kad Europoje būtina veiksminga ir efektyvi prieglobsčio sistema, pagal kurią būtų galima užtikrinti, kad valstybės narės teisingai ir tvariai dalytųsi atsakomybę, visoje ES sudaryti pakankamas ir tinkamas priėmimo sąlygas, sparčiai ir veiksmingai tvarkyti ES pateiktus prieglobsčio prašymus ir užtikrinti tinkamų sprendimų priėmimą, kad asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, tokia apsauga būtų veiksmingai suteikiama. Kartu ES privalo spręsti neteisėto ir pavojingo judėjimo problemas ir suardyti neteisėtai migrantus gabenančių asmenų verslo modelį. Todėl teisės į tarptautinę apsaugą neturinčių asmenų prieglobsčio prašymai turi būti sparčiai išnagrinėjami ir tokie migrantai turi būti greitai sugražinami. Kita vertus, trečiųjų šalių piliečiams, kuriems būtina apsauga, turi būti sudarytos sąlygos saugiai ir teisėtai atvykti į ES. Tai taip pat yra platesnių partnerystės ryšių su prioritetinėmis kilmės ir tranzito šalimis dalis.

2016 m. balandžio 6 d. komunikate „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformavimas ir teisėtų kelių į Europą tiesimas“² Komisija išdėstė bendros Europos prieglobsčio sistemos struktūrinės reformos prioritetus ir nurodė įvairius veiksmus, kurių reikia imtis siekiant humaniškesnės, teisingesnės ir veiksmingesnės Europos prieglobsčio politikos, taip pat geriau valdomos teisėtos migracijos politikos.

2016 m. gegužės 4 d. Komisija pateikė pirmą bendros Europos prieglobsčio sistemos reformos pasiūlymų rinkinį, susijusį su komunikate nurodytais trimis prioritetais: sukurti tvarią ir teisingą Dublino sistemą, pagal kurią būtų nustatoma, kuri valstybė narė yra

¹ COM(2015) 240 *final*.

² COM(2016) 197 *final*.

atsakinga už prieglobsčio prašymų nagrinėjimą³, sustiprinti sistemą EURODAC, kad būtų galima veiksmingiau stebėti antrinį judėjimą ir lengviau kovoti su neteisėta migracija⁴, ir įkurti tikrą Europos prieglobsčio agentūrą, kad būtų užtikrintas tinkamas Europos prieglobsčio sistemos veikimas⁵.

Šie pasiūlymai yra pirmieji bendros Europos prieglobsčio sistemos struktūros reformos elementai.

Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformą Komisija baigia priimdama antrą rinkinį, kurį sudaro dar keturi pasiūlymai: pasiūlymas, pagal kurį Prieglobsčio procedūrų direktyva pakeičiama reglamentu⁶, kuriuo suderinamos visose valstybėse narėse šiuo metu taikomos skirtingos procedūros ir sukuriama tikra bendra tvarka; pasiūlymas, kuriuo Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų direktyva⁷ pakeičiama reglamentu⁸, kuriuo nustatomi vienodi asmenų, kuriems reikia apsaugos, pripažinimo ir tarptautinės apsaugos gavėjams suteikiamų teisių standartai; ir pasiūlymas, pagal kurį Priėmimo sąlygų direktyva⁹ peržiūrima siekiant dar labiau suvienodinti priėmimo sąlygas ES, padidinti prašytojų integracijos galimybes ir sumažinti antrinį judėjimą. Galiausiai, vykdydama 2016 m. balandžio 6 d. paskelbtą įsipareigojimą suteikti daugiau galimybių teisėtai atvykti į ES, Komisija taip pat siūlo sukurti struktūrinę Sąjungos masto perkėlimo į ES sistemą, kad tarptautinės apsaugos suteikimas ES būtų geriau valdomas, asmenims, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, būtų sudaromos sąlygos tvarkingai ir saugiai atvykti į ES ir taip būtų laipsniškai mažinama paskatų atvykti neteisėtai¹⁰.

Šie pasiūlymai yra neatsiejama bendros Europos prieglobsčio sistemos visapusiškos reformos dalis ir yra tarpusavyje glaudžiai susiję. Antruoju pasiūlymų dėl teisės aktų, kuriais reformuojama prieglobsčio *acquis*, teikimo etapu svarstyti pateikti visi elementai, iš kurių turi būti sudaryta tvirta, nuosekli ir integruota bendra Europos prieglobsčio sistema, grindžiama bendromis, suderintomis taisyklėmis, kurios būtų veiksmingos, užtikrintų reikiamą apsaugą ir visiškai atitiktų Ženevos konvenciją.

Toliau plėtojamos veiksmingos ir reikiamą apsaugą užtikrinančios bendros Europos prieglobsčio sistemos paskirtis – užtikrinti visišką nacionalinių prieglobsčio sistemų konvergenciją, sumažinti antrinio judėjimo paskatų, sustiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą ir apskritai sukurti gerai veikiančią Dublino sistemą.

Ši sistema užtikrina, kad visoje ES su prieglobsčio prašytojais būtų elgiamasi vienodai ir tinkamai. Ji suteikia reikiamų priemonių greitai nustatyti, kuriems asmenims iš tiesų būtina tarptautinė apsauga, ir sugrąžinti tiems asmenims, kuriems apsaugos nereikia. Visada atitinkanti pagrindines teises, ji yra palanki pažeidžiamiausiems ir griežta potencialiems piktnaudžiautojams. Galiausiai bendra sistema yra ekonomiškai ir pakankamai lanksti, kad ją būtų galima pritaikyti spręsti sudėtingiems uždaviniams, kurių valstybėms narėms kyla šioje srityje.

³ COM(2016) 270 *final*.

⁴ COM(2016) 272 *final*.

⁵ COM(2016) 271 *final*.

⁶ OL L 180, 2013 6 29, p. 60.

⁷ OL L 337, 2011 12 20, p. 9.

⁸ OL C [...], [...], p. [...].

⁹ OL C [...], [...], p. [...].

¹⁰ OL C [...], [...], p. [...].

Šio pasiūlymo tikslai

Antrajame prieglobsčio politikos reformų dokumentų rinkinyje Komisija siūlo nauja redakcija išdėstyti 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo¹¹.

Priėmimo sąlygų direktyvoje numatytas minimalus tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo normų Europos Sąjungoje suderinimas. Tačiau priėmimo sąlygos įvairiose valstybėse narėse ir toliau smarkiai skiriasi tiek priėmimo sistemos organizavimo aspektais, tiek prašytojams taikomomis normomis.

Migracijos krizė parodė, kad būtina užtikrinti vienodesnes priėmimo sąlygas visoje ES ir kad valstybės narės turi būti geriau pasiruošusios priimti neproporcingai didelį skaičių migrantų. Valstybių narių suteikiamos priėmimo sąlygos labai skiriasi. Kai kuriose valstybėse narėse vis dar kyla problemų užtikrinant atitiktą priėmimo normoms pagarbaus elgesiu su prašytojais srityje, o kitose valstybėse narėse taikomos priėmimo normos yra palankesnės. Tai paskatino antrinį judėjimą ir tam tikroms valstybėms narėms sukėlė didelį spaudimą.

Atsižvelgiant į tai, šiuo pasiūlymu siekiama:

- (1) **Toliau derinti priėmimo sąlygas Europos Sąjungoje.** Tai užtikrins, kad visoje Europos Sąjungoje elgesys su prašytojais nežemintų jų orumo, būtų atsižvelgiama į pagrindines teises ir vaikų teises, įskaitant valstybes nares, kuriose dažnai kyla problemų užtikrinant tokį orumo nežeminantį elgesį, ir sumažėtų su priėmimu susijusios prašytojų paskatos neteisėtai atvykti į ES ir judėti jos teritorijoje, ypač į tas valstybes nares, kuriose priėmimo sąlygos apskritai yra aukšto lygio. Be to, tai padės teisingiau paskirstyti prašytojus valstybėse narėse. Visų pirma, valstybių narių bus reikalaujama atsižvelgti į Europos Sąjungos lygmeniu sukurtas veiklos normas ir priėmimo sąlygų rodiklius ir turėti nenumatytų atvejų planus, kurie leistų tinkamai priimti prašytojus valstybėms narėms susidūrus su neproporcingai dideliu skaičiumi prašytojų.
- (2) **Sumažinti antrinio judėjimo paskatas.** Siekiant užtikrinti tinkamą migracijos srautų reguliavimą, padėti nustatyti atsakingą valstybę narę ir užkirsti kelią antriniam judėjimui, labai svarbu, kad prieglobsčio prašytojai pasilikėtų už juos atsakingoje valstybėje narėje ir nepasislėptų. Šis įpareigojimas prieglobsčio prašytojams nustatomas siūlomoje Dublino reglamento reformoje. Tikslingesnių prašytojų judėjimo laisvės apribojimų ir griežtų šių apribojimų nesilaikymo pasekmių nustatymas padės veiksmingiau kontroliuoti prašytojų buvimo vietą. Be to, siekiant sukurti prašytojams labiau prognozuojamą situaciją, užtikrinti, kad už juos būtų prisiimta atsakomybė, nesvarbu, kurioje valstybėje narėje jie yra, ir neleisti jiems pasislėpti, būtina toliau derinti galimybes paskirti prašytojams konkrečią gyvenamąją vietą, įpareigoti juos teikti pranešimus ir materialines priėmimo sąlygas teikti tik natūra. Tai visų pirma taikoma trimis atvejais: jei tarptautinės apsaugos prašymą prašytojas pateikė ne pirmojo neteisėto arba teisėto atvykimo valstybėje narėje; jei prašytojas išvyko iš valstybės narės, kurioje privalo būti, ir pasislėpė, arba jei prašytojas, išvykęs pasislėpti į kitą valstybę narę, buvo grąžintas į valstybę narę, kurioje privalo būti.

¹¹ OL L 180, 2013 6 29, p. 96.

- (3) **Padidinti prieglobsčio prašytojų savarankiškumą ir integracijos galimybes.** Išskyrus prašytojus, kurių prašymai, tikėtina, bus atmesti, prašytojams turėtų būti leidžiama kuo greičiau pradėti dirbti ir užsidirbti, netgi jų prašymų nagrinėjimo metu. Tai padėtų sumažinti jų priklausomybę ir užtikrintų geresnes asmenų, kuriems galiausiai apsauga bus suteikta, integracijos galimybes. Todėl reikia sutrumpinti terminą, per kurį sudaroma galimybė patekti į darbo rinką, nuo ne vėliau kaip per devynis mėnesius iki ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos. Toks prašytojo patekimo į darbo rinką laikotarpis atitiktų prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūros trukmę. Be to, jei tikėtina, kad prašymas pagrįstas, valstybės narės skatinamos suteikti galimybę patekti į darbo rinką ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo prašymo pateikimo, jei tikėtina, kad prašymas pagrįstas. Patekimas į darbo rinką turėtų visiškai atitikti darbo rinkos normas, be to, tai turėtų padėti išvengti darbo rinkos iškraipymų. Toliau mažinti esamus didelius valstybių narių taikomų patekimo į darbo rinką taisyklių skirtumus taip pat labai svarbu siekiant kovoti su įsidarbinimui palankiausios šalies rinkimusi ir mažinti antrinio judėjimo paskatas.

- **Suderinamumas su kitomis toje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas išdėstyti Priėmimo sąlygų direktyvą nauja redakcija visiškai atitinka pirmuosius pasiūlymus reformuoti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, kurie buvo pateikti 2016 m. gegužės 4 d., ir pasiūlymus peržiūrėti Prieglobsčio procedūrų ir Priskyrimo direktyvas, įskaitant jų pakeitimą reglamentais, o taip pat pasiūlymą dėl struktūrinės Sąjungos masto perkėlimo į ES sistemas.

Pagal Komisijos pasiūlymą išdėstyti Dublino III reglamentą nauja redakcija, jei prašytojas nėra valstybėje narėje, kurioje privalo būti, jam neturėtų būti suteikiamos visos šioje direktyvoje numatytos materialinės priėmimo sąlygos. Šiuo požiūriu Dublino pasiūlymas daro poveikį Priėmimo sąlygų direktyvos taikymui, todėl būtini atitinkami šios direktyvos pakeitimai, ir jie buvo pasiūlyti.

Komisijos pasiūlyme išdėstyti Dublino III reglamentą nauja redakcija taip pat atsižvelgiama į tai, kad visi prašytojai, nesvarbu, kur jie yra, turi teisę į skubią medicininę pagalbą. Praktikoje valstybės narės paprastai laiko, kad sąvoką „skubi medicininė pagalba“ atitinka būtinasis ligų gydymas, įskaitant rimtus psichikos sutrikimus, kaip numatyta Priėmimo sąlygų direktyvoje. Atsižvelgiant į tai, šis pasiūlymas visiškai atitinka Komisijos pasiūlymą išdėstyti Dublino III reglamentą nauja redakcija.

Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra, remdamasi jau pradėtu Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) darbu, atliks valstybių narių prieglobsčio ir priėmimo sistemų stebėseną ir vertinimą.

Pasiūlymas išdėstyti Priėmimo sąlygų direktyvą nauja redakcija užtikrins, kad, siekiant užtikrinti savalaikį ir veiksmingą prašymų vertinimą, prašytojai liktų pasiekiami per visą prieglobsčio procedūrą, ir taip leis veiksmingai įgyvendinti siūlomus Prieglobsčio procedūrų ir Priskyrimo reglamentus.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos priemonėmis**

Šis pasiūlymas dera su išsamia ilgalaikė geresnio migracijos valdymo politika, Komisijos nustatyta Europos migracijos darbotvarkėje¹², kurioje remiantis Pirmininko J.-C. Junckerio politinėmis gairėmis buvo sukurtos keturiais ramsčiais pagrįstos nuoseklios ir tarpusavyje glaudžiai susijusios iniciatyvos. Šie ramsčiai: neteisėtoms migracijos paskatų mažinimas, Sąjungos išorės sienų apsauga ir gyvybių gelbėjimas, taip pat tvirtos prieglobsčio politikos ir naujos teisėtoms migracijos politikos užtikrinimas.

Šis pasiūlymas, kuriuo toliau siekiama Europos migracijos darbotvarkėje nustatyto tikslo stiprinti Sąjungos prieglobsčio politiką, turėtų būti laikomas dalimi platesnės ES lygmens politikos, kuria siekiama sukurti patikimą ir veiksmingą tvaraus migracijos valdymo sistemą, kuri būtų teisinga ir priimančiosioms visuomenėms bei ES piliečiams, ir susijusiems trečiųjų šalių piliečiams bei kilmės ar tranzito šalims.

TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMAS IR PROPORCINGUMAS

- **Teisinis pagrindas**

Šiuo pasiūlymu Priėmimo sąlygų direktyva išdėstoma nauja redakcija. Todėl ji turėtų būti priimta tuo pačiu teisiniu pagrindu, t. y. pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 78 straipsnio 2 dalies f punktą, taikant įprastą teisėkūros procedūrą.

- **Kintamoji geometrija**

Pagal prie Europos Sąjungos sutarties (ESS) ir SESV pridėtą Protokolą Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, Jungtinė Karalystė ir Airija gali nuspręsti dalyvauti priimant ir taikant priemones, kuriomis sukuriama bendros Europos prieglobsčio sistema.

Šiuo atžvilgiu Jungtinė Karalystė pranešė apie pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant Direktyvą 2003/9/EB ir apie sprendimą nedalyvauti priimant Direktyvą 2013/33/ES. Airija nusprendė nedalyvauti nei priimant Direktyvą 2003/9/EB, nei Direktyvą 2013/33/ES. Taigi Direktyvos 2003/9/EB nuostatos yra taikomos Jungtinei Karalystei, o dabartinės direktyvos nuostatos netaikomos nei Jungtinei Karalystei, nei Airijai.

Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicija dėl ankstesnių direktyvų nedaro poveikio galimam jų dalyvavimui priimant ir taikant naująją direktyvą. Jungtinės Karalystės ir Airijos dalyvavimas bus nustatytas derybų būdu ir pagal pirmiau nurodytą Protokolą Nr. 21.

Pagal prie ESS ir SESV pridėdamą Protokolą Nr. 22 dėl Danijos pozicijos Direktyva 2003/9/EB ir Direktyva 2013/33/ES Danijai nėra privalomos ir jai netaikomos.

- **Subsidiarumas**

Nors priėmus direktyvas 2003/9/EB ir 2013/33/ES pasiektas aukštas suderinimo lygis, priėmimo sąlygos valstybėse narėse vis dar labai skiriasi. Dideli priėmimo sąlygų skirtumai valstybėse narėse ir veiklos normų oraus elgesio su prašytojais srityje nebuvimas skatina prieglobsčiui palankiausios šalies rinkimąsi, antrinių prašytojų judėjimą ES teritorijoje ir, visų pirma, daro spaudimą tam tikroms valstybėms narėms. Vienodesnių tinkamo lygmens priėmimo normų nustatymas visose valstybėse narėse padės užtikrinti oresnį elgesį su

¹² COM(2015) 240 *final*.

prašytojais ir teisingesnį jų paskirstymą ES teritorijoje. Todėl, siekiant nustatyti tikslų, reikalingi tolesni ES veiksmai, kad būtų užtikrintas pakankamas suderinimo lygis.

- **Proporcingumas**

Siūlomi Priėmimo sąlygų direktyvos pakeitimai yra riboti ir nukreipti į tikslą visoje ES užtikrinti orumo nežeminantį elgesį su prašytojais atsižvelgiant į pagrindines teises ir vaiko teises ir sumažinti su priėmimu ir integracija susijusias migrantų paskatas neteisėtai atvykti į ES ir judėti jos teritorijoje, kartu atsižvelgiant į reikšmingus valstybių narių užtikrinamų socialinių ir ekonominių sąlygų skirtumus.

Priėmimo sąlygų direktyvos pakeitimai yra siūlomi tik tose srityse, kurių tolesnis suderinimas turės reikšmingą poveikį – tai, pavyzdžiui, nuostatos dėl materialinių priėmimo normų, priemonės užtikrinti, kad prašytojai būtų pasiekiami kompetentingoms institucijoms ir nepasislėptų, taip pat teisės ir įsipareigojimai, svarbūs veiksmingai prašytojų integracijai į priimančiosios valstybės narės visuomenę.

Pasiūlyme aiškiai nurodoma, kad visais atvejais, kai valstybė narė nusprendžia apriboti prašytojo judėjimo laisvę, jį sulaikyti arba prašyti atlyginti visas arba dalį materialinių priėmimo sąlygų, valstybė narė turi atsižvelgti į konkrečią to asmens padėtį, įskaitant galimus specialius jo priėmimo poreikius, ir į proporcingumo principą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Manoma, kad Priėmimo sąlygų direktyvos išdėstymo nauja redakcija, kartu išplečiant Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros įgaliojimus siekiant vienodo priėmimo normų įgyvendinimo praktikoje, pakanka, kad būtų pasiekta tikslų toliau derinti valstybių narių priėmimo sąlygas bei prašytojų integracijos galimybes ir mažinti su priėmimu susijusias paskatas neteisėtam migrantų atvykimui į Europos Sąjungą ir judėjimui jos teritorijoje. Kadangi valstybių narių užtikrinamos socialinės ir ekonominės sąlygos labai skiriasi, nėra įmanoma arba pageidautina visiškai suderinti valstybių narių priėmimo sąlygas.

KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR TIRIAMŲJŲ DUOMENŲ RINKIMO REZULTATAI

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Paskelbusi 2016 m. balandžio 6 d. Komunikatą „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformavimas ir teisėtų kelių į Europą tiesimas“ Komisija pradėjo aktyvias diskusijas. Po šio Komunikato priėmimo jame pasiūlytos iniciatyvos buvo aptartos tiek Europos Parlamente (2016 m. balandžio 21 d. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komiteto posėdyje), tiek Taryboje. Dėl šio komunikato taip pat vyko plataus masto diskusijos tarp socialinių partnerių, specializuotų NVO ir tarpvyriausybinių organizacijų bei kitų suinteresuotųjų šalių.

Kaip nurodyta diskusijoms skirtame dokumente, 2016 m. gegužės mėn. dėl pagrindinių reformos idėjų Komisija tarėsi su valstybėmis narėmis ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis (įskaitant NVO, tokias kaip Jungtinių tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras (UNHCR)). 2016 m. birželio mėn. Komisija taip pat neoficialiai pasikeitė nuomonėmis su Europos Parlamentu. Visos konsultacijose dalyvavusios šalys galėjo pateikti pastabas raštu. Pagrindinių konsultacijų su tikslinėmis suinteresuotosiomis šalimis rezultatai galima apibendrinti taip:

- **Labiau suderinti priėmimo sąlygas Europos Sąjungoje.** Dauguma valstybių narių pasisakė už tolesnį priėmimo sąlygų ES suderinimą. Tačiau kai kurios konsultacijose dalyvavusios suinteresuotosios šalys, įskaitant tam tikrus Europos Parlamento atstovus, išreiškė nerimą, kad dėl tolesnio suderinimo priėmimo normos gali būti pablogintos, ir pabrėžė, kad būtina gerbti pagrindines teises ir vykdyti tarptautinius įsipareigojimus. Visos suinteresuotosios šalys sutiko, kad valstybėms narėms reikia leisti suteikti prašytojams daugiau palankių sąlygų, nei numatyta pagal Priėmimo sąlygų direktyvą. Įvardyta ir viena išskirtinė problema – Priėmimo sąlygų direktyvos termino „orumo nežeminantis gyvenimo lygis“ reikšmės neapibrėžtumas. Šiuo atžvilgiu dauguma sutiko, kad ES reikia taikyti veiklos normas ir priėmimo sąlygų rodiklius, kuriuos Komisijos iniciatyva jau kuria EASO, kartu vykdant stebėseną, įgyvendinimo priežiūrą ir nenumatytų atvejų planavimą.
- **Sumažinti su priėmimu susijusias antrinio judėjimo paskatas.** Iš esmės valstybės narės teigiamai vertina ketinimą labiau suderinti priemones, kaip antai dėl prašytojų judėjimo laisvės apribojimo, taip užtikrinant, kad prašytojai liktų pasiekiami institucijoms ir nepasislėptų. Daugelis valstybių narių sutinka, kad materialinės priėmimo sąlygos turėtų būti suteikiamos su sąlyga, kad prašytojas liks toje valstybėje narėje, kurioje privalo būti, tačiau valstybių narių nuomonės išsiskyrė dėl klausimo, ar materialinės priėmimo sąlygos tam tikromis aplinkybėmis turėtų būti teikiamos tik natūra. Kitos suinteresuotosios šalys, įskaitant Europos Parlamento atstovus, abejojo dėl tokių priemonių naudingumo ir laikėsi nuomonės, kad siekiant to paties tikslo veiksmingiau būtų kurti prašytojams paskatas neišvykti (šeimos susijungimas, patekimas į darbo rinką ir pan.).
- **Pagerinti prašytojų integracijos galimybes.** Daugelis suinteresuotųjų šalių, įskaitant valstybes nares ir Europos Parlamento atstovus, sutiko, kad siekiant pagerinti prašytojų integracijos galimybes būtų naudinga peržiūrėti Priėmimo sąlygų direktyvos nuostatą dėl prašytojų patekimo į darbo rinką sąlygų. Kai kurios valstybės

narės per pastarąjį laikotarpį pasiekė teigiamų rezultatų sutrumpinusios patekimo į darbo rinką laikotarpį. Kai kurių suinteresuotųjų šalių nuomone, patekimo į darbo rinką laikotarpio sutrumpinimas ir suderinimas yra svarbūs, tačiau šių priemonių poveikio nederėtų pervertinti, nes veiksmingam patekimui į darbo rinką labai trukdo ir kitos kliūtys (įskaitant kvalifikacijų pripažinimą, ypač, jei prašytojai neturi dokumentų).

- **ES lyginamasis standartas, pagal kurį nustatomas prašytojams suteikiamos finansinės paramos dydis.** Dauguma suinteresuotųjų šalių abejojo, ar verta įvesti bendrus ES lyginamuosius standartus, pagal kuriuos būtų nustatomas prašytojams suteikiamos finansinės paramos dydis. Tačiau tokia galimybė buvo išsamiai įvertinta. Padaryta išvada, kad nustatyti bendro lyginamojo standarto neįmanoma, visų pirma todėl, kad a) dauguma valstybių narių neteikia materialinių priėmimo sąlygų tik finansine forma, nes jos teikia pirmenybę priėmimo sąlygų teikimui natūra arba derinant finansinę paramą ir išmokas natūra, ir b) šiuo metu prašytojams teikiama finansinė parama daugeliu atvejų yra žemesnė nei visi svarstyti lyginamieji standartai arba ribos (skurdo riba, didelių materialinių nepriteklių riba ir minimalių pajamų riba). Todėl paramos dydžio suderinimas reikštų paramos lygio padidinimą daugelyje valstybių narių, kai kuriais atvejais gana reikšmingai, visų pirma tose valstybėse narėse, kuriose yra palyginti aukštas paramos lygis, o kai kuriais atvejais prieglobsčio prašytojai atsidurtų palankesnėje padėtyje nei atitinkamų valstybių narių piliečiai, gyvenantys skurdžiomis sąlygomis arba esantys kitaip ekonomiškai nepalankioje padėtyje.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

EASO pavesta sukurti veiklos normas ir priėmimo sąlygų rodiklius. Siūloma nustatyti, kad valstybės narės turėtų atsižvelgti į šias veiklos normas ir rodiklius kurdamos mechanizmus, kuriais priėmimo sąlygų srityje būtų užtikrinamas tinkamas vadovavimas, stebėseną ir kontrolę. Siekdama sukurti veiklos normas ir rodiklius, 2016 m. pavasarį EASO atliko priėmimo sąlygų įvairiose šalyse analizę, kuriai valstybės narės pateikė išsamią informaciją apie priėmimo sąlygų teikimo principus. Parengta jos ataskaita, kurioje apžvelgiami 26 valstybių narių ir asocijuotųjų šalių¹³ pateikti duomenys ir į kurią atsižvelgta rengiant šį pasiūlymą. Svarbiausius ataskaitos rezultatus galima apibendrinti taip:

- **Labiau suderinti priėmimo sąlygas ES.** Materialinių priėmimo sąlygų apibrėžtis valstybėse narėse labai skiriasi – nuo gana siauros apibrėžties kai kuriose valstybėse narėse iki apibrėžčių, kurios kitose valstybėse narėse yra platesnės nei pateikta Priėmimo sąlygų direktyvoje, ir apima higienos reikmenis. Daugelis valstybių narių pateikia skirtingų materialinių priėmimo sąlygų formų derinius, tokius kaip išmokų natūra ir finansinių išmokų arba talonų forma. Kai kuriose valstybėse narėse materialinės priėmimo sąlygos teikiamos tik natūra. Reikalavimai materialinių priėmimo sąlygų teikimui skiriasi priklausomai nuo to, kas yra suteikiama (būstas, maistas, drabužiai, pan.) arba kam tai yra suteikiama (specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams, įvairiais procedūros etapais).
- **Sumažinti su priėmimu susijusias antrinio judėjimo paskatas.** Daugelis valstybių narių neapriboja prašytojų judėjimo nustatydamas konkrečią judėjimo vietą, o leidžia

¹³ Belgija, Bulgarija, Šveicarija, Čekija, Airija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Nyderlandai, Norvegija, Austrija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija ir Švedija.

jiems laisvai judėti šalies teritorijoje. Tačiau keletas valstybių narių nustato prašytojams konkrečią gyvenamąją vietą, paprastai dėl priėmimo sistemos organizavimo. Paprastai jos atsižvelgia į priėmimo centrų gyventojus, jų socialinę ir ekonominę situaciją, galimybes arba atskirų prašytojų poreikius. Daugelis valstybių narių teikia materialines priėmimo sąlygas tik jei prašytojai gyvena konkrečioje gyvenamojoje vietoje, paprastai materialinės priėmimo sąlygos suteikiamos tik priėmimo centruose. Siekdamas kontroliuoti prašytojų buvimo vietą, valstybės narės taip pat dažnai nustato prievolę teikti pranešimus. Tokia prievolė teikti pranešimus taikoma tiek tuomet, kai prašytojai gyvena nustatytame priėmimo centre, tiek juos apgyvendinus privačiame būste. Materialinių priėmimo sąlygų pabloginimo arba nutraukimo praktika ir priežastys įvairiose valstybėse narėse taip pat skiriasi. Viena iš dažniausių priėmimo sąlygų pabloginimo arba nutraukimo priežasčių yra prašytojo išvykimas iš gyvenamosios vietos.

- **Pagerinti prašytojų integracijos galimybes.** Beveik visos valstybės narės, kol vykdoma prieglobsčio procedūra, suteikia prašytojams galimybę patekti į darbo rinką. Tačiau laikotarpis, per kurį užtikrinamas patekimas į darbo rinką, įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi (nuo iki vieno mėnesio iki daugiau kaip devynių mėnesių). Dauguma valstybių narių prašytojų patekimui į darbo rinką netaiko jokių konkrečių apribojimų. Tik keliuose valstybėse narėse atliekamas darbo rinkos testas.

Be to, nuo Priėmimo sąlygų direktyvos priėmimo 2013 m. Komisija surengė nemažai Ryšių palaikymo komiteto posėdžių, kuriuose su valstybių narių ekspertais aptarti iššūkiai, su kuriais jie susiduria perkeldami Direktyvą į nacionalinę teisę ir ją įgyvendindami. Rengiant šį pasiūlymą buvo panaudotos ir Ryšių palaikymo komiteto posėdžiuose padarytos išvados.

- **Teisės**

Šis pasiūlymas parengtas atlikus išsamią analizę siekiant užtikrinti, kad jo nuostatos visiškai atitiktų pagrindines teises ir bendruosius Sąjungos teisės principus, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir tarptautinėje teisėje įtvirtintus įsipareigojimus.

Pasiūlytuose Priėmimo sąlygų direktyvos pakeitimuose pabrėžiamas valstybių narių įsipareigojimas kontroliuojant ir valdant priėmimo sistemas atsižvelgti į ES lygmeniu parengtas veiklos normas ir priėmimo sąlygų rodiklius. Taip pat paaiškinama, kad prašytojai bet kokioms aplinkybėms turi teisę į sveikatos priežiūrą pagal Priėmimo sąlygų direktyvą ir į orumo nežeminantį gyvenimo lygį.

Pasiūlyme užtikrinama, kad priėmimo sąlygos yra pritaikytos prie konkrečios nepilnamečių, kurie yra be lydinčiųjų asmenų arba šeimose, situacijos deramai atsižvelgiant į jų saugumą, fizinę ir emocinę priežiūrą ir teikiant šias priėmimo sąlygas taip, kad būtų skatinamas jų bendrasis vystymasis. Pasiūlyme taip pat atsižvelgiama į valstybių narių įsipareigojimus pagal Europos Tarybos Konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos bei kovos su juo (Stambulo konvencija)¹⁴.

Nediskriminavimo principas įgyvendinamas įpareigojant valstybes nares su prašytojais, kuriems buvo sudaryta galimybė patekti į darbo rinką, elgtis taip pat, kaip su savo piliečiais

¹⁴ Siekiant užtikrinti tinkamą apsaugos lygį moterims, kurios yra patyrusios smurtą dėl lyties, ir remiantis Komisijos pasiūlymais, susijusiais su Tarybos sprendimais dėl Stambulo konvencijos pasirašymo ir sudarymo, aiškinant ir taikant šią direktyvą turėtų būti atsižvelgiama į lyčių aspektą.

asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas, švietimo ir profesinio mokymo, profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir socialinės apsaugos srityse.

Pasiūlyme pabrėžiama, kad vertindamos prašytojo išteklius ir prašydamos jo padengti visas arba dalį materialinių priėmimo sąlygų išlaidų, valstybės narės turi laikytis proporcingumo principo, atsižvelgti į konkrečią prašytojo padėtį ir gerbti jo orumą bei asmens neliečiamumą, įskaitant specialius prašytojo priėmimo poreikius.

Visi sprendimai apriboti prašytojo judėjimo laisvę turi būti priimami objektyviai ir nešališkai, remiantis atitinkamo asmens elgesiu ir konkrečia jo padėtimi ir vadovaujantis proporcingumo principu. Apie tokio sprendimo priėmimą, jo priežastis ir užginčijimo procedūras prašytoją būtina nedelsiant informuoti raštu ta kalba, kurią jis supranta arba manoma, kad supranta.

Sulaikymas pagal Priėmimo sąlygų direktyvą laikomas pateisinamu tik tuomet, kai įrodoma, jog tai būtina, kiekvieną atvejį vertinant individualiai ir jeigu neįmanoma veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių. Lieka galioti visos sulaikymo atveju taikytinos garantijos, nustatytos dabartinėje Priėmimo sąlygų direktyvoje. Ypač turi būti stengiamasi užtikrinti, kad bet kokio sulaikymo trukmė būtų proporcinga ir kad sulaikymas būtų nutrauktas iš karto, kai nebelieka Direktyvoje nustatyto sulaikymo pagrindo. Šis pasiūlymas taip pat yra visiškai dera su ES pagrindinių teisių chartijos 6 straipsniu, skaitomą kartu su Europos žmogaus teisių konvencijos 6 straipsniu, ir atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bei Europos žmogaus teisių teismo praktika. Paprastai taikant Jungtinių tautų vaiko teisių konvencijos 38 straipsnį nepilnamečiai neturėtų būti sulaikomi.

POVEIKIS BIUDŽETUI

Šiuo pasiūlymu nesukuriama jokia finansinė ar administracinė našta Sąjungai. Todėl jis neturi poveikio Europos Sąjungos biudžetui.

KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas bei ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos taikymo ataskaitą per trejus metus nuo jos įsigaliojimo, o vėliau kas penkerius metus, o taip pat prireikus siūlyti pakeitimus. Valstybės narės turi pateikti Komisijai reikiamą informaciją, leidiančią Komisijai vykdyti ataskaitų teikimo įsipareigojimą.

Pagal Komisijos pasiūlymą dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamento ši agentūra taip pat vykdys valstybių narių prieglobsčio ir priėmimo sistemų stebėseną ir vertinimą.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Paaiškinamos tik tos nuostatos, kurios šiuo pasiūlymu keičiamos.

1. Labiau suderinti priėmimo sąlygas ES:

– **Taikymo sritis.** Paprastai Priėmimo sąlygų direktyva ir toliau taikoma visiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kurie pateikia prašymą suteikti

tarptautinę apsaugą bet kurios valstybės narės teritorijoje, tol, kol jiems leidžiama pasilikti teritorijoje kaip prašytojams ir nedelsiant po prašymo pateikimo.

Išimtis taikoma tais atvejais, kai prašytojas neteisėtai yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jis privalo būti. Šioje situacijoje jis neturi teisės į materialines priėmimo sąlygas, nepilnamečių mokymą ir švietimą, o taip pat įsidarbinimą bei profesinį mokymą. Pasiūlyme išaiškinama, kad prašytojai visada turės teisę į sveikatos priežiūrą ir **orumo nežeminantį gyvenimo lygį**, užtikrinamą atsižvelgiant į pagrindines teises, kad būtų patenkinti jų pragyvenimo ir pagrindiniai poreikiai, tiek fizinio saugumo ir orumo, tiek tarpusavio santykių srityse (17a straipsnis). Tačiau siekiant užtikrinti pagrindines vaiko teises valstybės narės turėtų suteikti nepilnamečiams galimybę dalyvauti tinkamoje švietimo veikloje iki jų perkėlimo į atsakingą valstybę narę.

- Pasiūlyme paaiškinama, kad teisė į orumo nežeminantį elgesį taikoma ir tuomet, kai valstybė narė pagrįstais atvejais **išimtinai taiko kitokias** materialinių priėmimo sąlygų **normas** nei reikalaujama pagal Priėmimo sąlygų direktyvą. Pasiūlyme taip pat reikalaujama, kad valstybės narės informuotų Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą apie tokių išimtinių priemonių pritaikymą ir jų taikymo pabaigą (17 straipsnio 9 dalis).
- **Šeimos narių apibrėžtis** praplečiama įtraukiant į ją šeimos narius, su kuriais santykiai buvo užmegzti jau išvykus iš kilmės šalies, bet prieš atvykstant į valstybės narės teritoriją (2 straipsnio 3 dalis). Tai atitinka dabartinę migracijos tikrovę, kai iki atvykimo į ES prašytojai dažnai daug laiko praleidžia ne savo kilmės šalyje, kaip antai pabėgėlių stovyklose. Tikimasi, kad šis išplėtimas sumažins neteisėto judėjimo riziką arba asmenų, įtrauktų į apibrėžtį, pasislėpimo pavojų.
- Pasiūlyme nustatyta, kad vykdydamos savo priėmimo sistemų stebėseną ir kontrolę valstybės narės turi atsižvelgti į **veiklos normas ir priėmimo sąlygų rodiklius**, kuriuos šiuo metu kuria EASO (27 straipsnis). Valstybių narių priėmimo institucijų tinklas padės Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai įgyvendinti jos uždavinius pagal šį pasiūlymą, įskaitant šablonų, praktinių priemonių, rodiklių ir gairių kūrimą.
- Pasiūlymas įpareigoja valstybes nares parengti ir nuolat atnaujinti **nenumatytų atvejų planus**, nurodant priemones, kurių reikėtų imtis užtikrinant tinkamą prašytojų priėmimą tais atvejais, kai valstybė narė susiduria su neproporcingai dideliu skaičiumi prašytojų (28 straipsnis). Pasiūlyme taip pat reikalaujama, kad pradėjusios taikyti nenumatytų atvejų planą valstybės narės informuotų apie tai Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą. Nenumatytų atvejų planų stebėseną ir vertinimas turėtų būti vykdomi pagal valstybių narių prieglobsčio ir priėmimo sistemų stebėsenos ir vertinimo procedūrą, kurią vykdys Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra.
- Pasiūlyme aiškiau nustatyta, kad **specialių priėmimo poreikių turintys asmenys** yra asmenys, kuriems reikia specialių garantijų, kad jie galėtų pasinaudoti savo teisėmis ir laikytis Priėmimo sąlygų direktyvoje numatytų įsipareigojimų, nesvarbu, ar jie laikomi pažeidžiamais (2 straipsnio 13 dalis). Pasiūlymu taip pat nustatomos išsamesnės prašytojų specialių poreikių įvertinimo, nustatymo, užregistravimo bei tenkinimo – kuo greičiau ir per visą priėmimo laikotarpį – taisyklės. Tai reiškia ir tai, kad atitinkamų institucijų darbuotojai turi būti tinkamai ir nuolat apmokomi, bei prievolę tam tikrus prašytojus nukreipti į gydytoją arba psichologą tolesniam vertinimui. Pasiūlyme išaiškinta, kad tokį vertinimą galima įtraukti į esamas

nacionalines procedūras arba į vykdomą vertinimą siekiant nustatyti, kurie prašytojai turi specialių procesinių poreikių (21 straipsnis).

- Pasiūlyme valstybėms narėms nustatyti griežtesni terminai **paskirti nelydimam nepilnamečiui globėją atstovauti ir padėti jam** – tai turi būti padaryta per penkias dienas nuo to momento, kai pateikiamas prašymas. Taip pat siūloma nustatyti, kad nelydimų nepilnamečių, už kuriuos globėjai atsakingi, skaičius netrukdytų jiems atlikti savo užduočių. Valstybės narės turėtų stebėti, kad jų paskirti globėjai tinkamai atliktų savo užduotis, ir nagrinėti nelydimų nepilnamečių pateiktus skundus dėl jų globėjų. Globėjo užduotis pagal šį pasiūlymą gali atlikti globėjai, paskirti pagal pasiūlytą Prieglobsčio procedūrų reglamentą (23 straipsnis).

- 2. Su priėmimu susijusių antrinio judėjimo Europos Sąjungoje paskatų mažinimas
 - Pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės, naudodamos bendrą šabloną, informuotų prašytojus kuo greičiau ir vėliausiai jiems pateikiant prašymą apie visus jiems privalomus įsipareigojimus, susijusius su priėmimo sąlygomis, įskaitant aplinkybes, kurioms esant materialinės priėmimo sąlygos gali būti apribotos, ir apie visas teikiamas išmokas (5 straipsnis).

 - Pasiūlymu nepakeičiama tai, kad prašytojai paprastai gali laisvai **judėti valstybės narės teritorijoje** arba valstybės narės jiems nustatytoje vietoje (7 straipsnio 1 dalis).

 - Tačiau dėl visuomenės interesų arba viešosios tvarkos priežasčių, siekiant greitai išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą ir veiksmingai stebėti, kaip vykdoma už prašytoją atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra pagal Dublino reglamentą, bei veiksmingai užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui, pasiūlyme nustatyta, kad valstybės narės prireikus privalo **nustatyti konkrečią prašytojų gyvenamąją vietą**, kaip antai apgyvendinimo centre, privačiame name, bute, viešbutyje arba kitose prašytojų apgyvendinimui tinkamose patalpose. Toks sprendimas visų pirma gali būti reikalingas tuomet, jei prašytojas neįvykdė šių įsipareigojimų:
 - Prašytojas nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo pirmojo neteisėto arba teisėto atvykimo valstybėje narėje. Prašytojai neturi teisės pasirinkti valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas. Prašytojas turi kreiptis tarptautinės apsaugos pirmojo neteisėto atvykimo valstybėje narėje arba teisėto atvykimo valstybėje narėje. Jei prašytojai neįvykdė šio įsipareigojimo, mažiau tikėtina, kad, pagal Dublino reglamentą nustačius atsakingą valstybę narę, jiems bus leista pasilikti valstybėje narėje, kurioje buvo pateiktas prašymas, t. y. paprastai jų pačių pasirinktoje valstybėje narėje, ir todėl labiau tikėtina, kad jie pasislėps.

 - Prašytojas pasislėpė išvykdamas iš valstybės narės, kurioje privalo būti. Prašytojas privalo būti valstybėje narėje, kurioje buvo pateiktas prašymas arba valstybėje narėje, į kurią jis buvo perkeltas pagal Dublino reglamentą. Jei prašytojas pasislėpė išvykdamas iš šios valstybės narės ir be leidimo atvyko į kitą valstybę narę, siekiant užtikrinti gerą bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimą itin svarbu skubiai grąžinti prašytoją į reikiamą valstybę narę. Kol toks perkėlimas neįvyko, išlieka pavojus, kad prašytojas pasislėps, todėl jo buvimo vieta turėtų būti atidžiai stebima.

 - Prašytojas, išvykęs pasislėpti į kitą valstybę narę, buvo grąžintas į valstybę narę, kurioje privalo būti. Tai, kad prašytojas anksčiau buvo pasislėpęs kitoje

valstybėje narėje, yra svarbus veiksnys, į kurį atsižvelgiama vertinant, ar yra pavojus, kad prašytojas vėl gali pasislėpti. Siekiant užtikrinti, kad prašytojas vėl nepasislėptų ir liktų pasiekiamas kompetentingoms valdžios institucijoms, jo buvimo vieta turėtų būti atidžiai stebima.

Jei prašytojas turi teisę į materialines priėmimo sąlygas, tokios materialinės priėmimo sąlygos taip pat turėtų būti suteikiamos tik tuomet, jei prašytojas gyvena šioje konkrečioje vietoje (7 straipsnio 2 dalis).

- Pasiūlyme taip pat reikalaujama, kad prireikus, esant pagrindo manyti, kad prašytojas gali pasislėpti, valstybės narės įpareigotą prašytoją **reguliariai teikti institucijoms pranešimus** (7 straipsnio 3 dalis).
- Kadangi prašytojų slėpimasis ar nustatytas pasislėpimo pavojus turi jiems rimtų pasekmių, pasiūlyme **pasislėpimas apibrėžtas** kaip apimantis tiek sąmoningus veiksmus siekiant išvengti taikytinų prieglobsčio procedūrų, tiek faktinę situaciją, kurioje prašytojas nebėra pasiekiamas atitinkamoms institucijoms, įskaitant prašytojo išvykimą iš teritorijos, kurioje jis privalo būti (2 straipsnio 10 dalis). Pasislėpimo rizika taip pat apibrėžta kaip konkrečiu atveju buvimas nacionalinėje teisėje apibrėžtais objektyviais kriterijais paremtų priežasčių, leidžiančių manyti, kad prašytojas gali pasislėpti, kaip nustatyta Dublino III reglamente¹⁵ (2 straipsnio 11 dalis).
- Pasiūlyme konkrečiai nustatoma, kad visi sprendimai, kuriais apribojama prašytojo judėjimo laisvė, turi būti pagrįsti konkrečia atitinkamo asmens padėtimi ir priimami atsižvelgiant į galimus specialius prašytojų priėmimo poreikius ir proporcingumo principą. Pasiūlyme taip pat paaiškinta, kad prašytojai turi būti tinkamai informuoti apie tokius sprendimus ir apie jų nesilaikymo pasekmes (7 straipsnio 7 ir 8 dalys).
- Patikslinama, kad **kelionės dokumentus** valstybės narės turėtų suteikti prašytojams tik atsiradus rimtų humanitarinių priežasčių. Pasiūlyme pridedama nuostata, kad kelionės dokumentai taip pat gali būti išduodami dėl **kitų privalomųjų priežasčių**, pavyzdžiui, kai prašytojams sudaroma galimybė patekti į darbo rinką ir darbo tikslais jiems būtina keliauti. Išskyrus šias išimtines aplinkybes, kelionės dokumentai neturėtų būti išduodami. Kelionės dokumentų galiojimas turi būti **apribotas atsižvelgiant į jų išdavimo tikslą ir reikiamą trukmę** (6 straipsnis). Prieglobsčio procedūrų reglamento pasiūlymo 29 straipsnyje valstybėms narėms nustatytas reikalavimas suteikti prašytojams dokumentą, kuriuo patvirtinama jų tapatybė.
- Atsižvelgiant į daugelyje valstybių narių jau teikiamas materialines priėmimo sąlygas, **materialinių priėmimo sąlygų apibrėžtis** išplečiama įtraukiant į ją ne maisto produktus ir pabrėžiama tokių ne maisto produktų kaip higienos reikmenys svarba (2 straipsnio 7 dalis).
- Pasiūlyme paaiškinama, kad apgyvendinimo, maisto, drabužių ir kitų pagrindinių ne maisto produktų tiekimas negali būti **sumažintas arba nutrauktas**. Tik dienpinigiai tam tikromis aplinkybėmis gali būti sumažinti arba, išskirtiniais ir pagrįstais atvejais, jų mokėjimas nutrauktas. Jei apgyvendinimas, maistas, drabužiai ir kiti pagrindiniai ne maisto produktai teikiami finansinių išmokų forma, tokios išmokos tam tikromis aplinkybėmis gali būti **pakeičiamos natūra teikiamomis priėmimo sąlygomis** (19 straipsnio 1 dalis).

¹⁵ OL L 180, 2013 6 29, p. 31.

- Nustatomos keturios naujos aplinkybės, dėl kurių **materialinės priėmimo sąlygos gali būti pablogintos arba pakeistos**. Materialinės priėmimo sąlygos gali būti pabloginamos arba pakeičiamos, jei prašytojas sunkiai pažeidė apgyvendinimo centro taisykles arba elgėsi akivaizdžiai agresyviai; neįvykdė įpareigojimo pateikti tarptautinės apsaugos prašymą pirmojo neteisėto atvykimo arba teisėto atvykimo valstybėje narėje; buvo grąžintas iš kitos valstybės narės, kur slėpėsi, arba nedalyvavo privalomose integracijos programose (19 straipsnio 1 dalis).
 - Siekiant išspręsti problemas, susijusias su prašytojų antriniu judėjimu ir pasislėpimu, nustatytas **papildomas sulaikymo pagrindas**. Jei prašytojui buvo nustatyta konkreti gyvenamoji vieta, tačiau jis šio įpareigojimo nesilaikė, ir jei išlieka rizika, kad prašytojas gali pasislėpti, jis gali būti sulaikytas siekiant užtikrinti įsipareigojimo gyventi nustatytoje vietoje vykdymą (8 straipsnio 3 dalies c punktas). Kaip ir tuomet, kai sulaikymas grindžiamas bet kuriuo kitu Priėmimo sąlygų direktyvoje nustatytu pagrindu, sulaikymas pateisinamas tik įrodžius, kad tai būtina, ir kiekvieną atvejį įvertinus individualiai, jeigu neįmanoma veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių. Visos dabartinėje Priėmimo sąlygų direktyvoje numatytos garantijos dėl sulaikymo lieka galioti. Ypač reikia stengtis užtikrinti, kad sulaikymo trukmė būtų proporcinga ir kad jis būtų nutrauktas iš karto, kai tik nebelineka pagrindo manyti, kad prašytojas nevykdys jam nustatyto įsipareigojimo. Prašytojas taip pat turi būti informuotas apie atitinkamą įsipareigojimą ir jo nevykdymo pasekmes.
3. Geresnės prašytojų integracijos ES galimybės. Patekimas į darbo rinką
- Pasiūlymu sutrumpintas patekimo į darbo rinką terminas – nuo šiol tokia galimybė turės būti suteikiama **ne per devynis mėnesius, o ne vėliau kaip per šešis mėnesius** nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos, jei administracinis sprendimas pagal siūlomą Prieglobsčio procedūrų reglamentą dėl to prašymo nepriimtas ir procedūros trukmė nuo prašytojo nepriklauso (15 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Taip prašytojo patekimas į darbo rinką suderinamas su įprastos trukmės prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūra pagal siūlomą Prieglobsčio procedūrų reglamentą. Kai tik prašytojui suteikiamas leidimas patekti į darbo rinką, tai turėtų būti aiškiai nurodyta jo asmens tapatybės dokumente (15 straipsnio 5 dalis).
 - Ankstesnis patekimas į darbo rinką gerina prašytojų integracijos galimybes ir mažina priėmimo išlaidas, ypač tais atvejais, kai tikėtina, kad tarptautinė apsauga bus suteikta. Taigi šis pasiūlymas leidžia valstybėms narėms anksčiau suteikti prašytojams galimybę patekti į darbo rinką. Valstybės narės skatinamos suteikti tokią galimybę **ne vėliau nei po trijų mėnesių nuo prašymo pateikimo dienos**, jei tikėtina, kad prašymas pagrįstas, taip pat tuomet, kai jo nagrinėjimas dėl šios priežasties yra vykdomas pirmumo tvarka.
 - Kita vertus, pasiūlymu nenumatoma galimybė patekti į darbo rinką prašytojams, kurie greičiausiai nebus pripažinti tarptautinės apsaugos gavėjais, nes jų prašymai, tikėtina, nepagrįsti (15 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Šiai kategorijai priskiriami prašytojai, kurių prašymas nagrinėjamas iš esmės pagal pagreitintą procedūrą, nes prašytojas nusišė svarbius faktus arba pateikė aiškiai neteisingus pareiškimus, informaciją arba dokumentus, pateikė prašymą tik siekdamas atidėti grąžinimo sprendimą ar sukliudyti jį priimti, yra atvykęs iš saugios kilmės šalies arba dėl rimtų priežasčių laikomas pavojingu nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai pagal siūlomą Prieglobsčio procedūrų reglamentą.

- Pasiūlyme išaiškinama, kad **suteikus galimybę patekti į darbo rinką reikia užtikrinti, kad ji būtų veiksminga**. Jeigu reikalavimai trukdo prašytojui veiksmingai ieškoti darbo, neturėtų būti laikoma, kad užtikrinta galimybė yra veiksminga. Darbo rinkos tyrimai, kuriais pirmenybė suteikiama tos šalies piliečiams, kitiems Sąjungos piliečiams arba toje valstybėje narėje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, neturėtų trukdyti veiksmingam prašytojų patekimui į darbo rinką (15 straipsnis).
- Siūloma, kad suteikus galimybę patekti į darbo rinką prašytojui turėtų būti suteiktos **tokios pat vienodu požiūriu grindžiamos bendros teisės kaip ir tos valstybės narės piliečiams**, panašiai kaip kitiems Sąjungoje dirbantiems trečiųjų šalių piliečiams (pavyzdžiui, pagal Vieno leidimo direktyvą¹⁶ arba Sezoninių darbuotojų direktyvą¹⁷). Konkrečiai nustatyta, kad teisė į vienodą požiūrį nesuteikia teisės į leidimą gyventi, jei prašytojo tarptautinės apsaugos prašymas atmestas (15 straipsnio 3 dalis).
- Šioje direktyvoje nurodytos **darbo sąlygos** turėtų apimti mažiausiai darbo užmokestį ir atleidimą iš darbo, darbuotojų sveikatą ir saugą darbo vietoje, darbo laiką ir atostogas, atsižvelgiant į galiojančias kolektyvines sutartis. Pasiūlymu prašytojams užtikrinamas vienodas elgesys asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas, švietimo ir profesinio mokymo, profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir socialinės apsaugos srityse (15 straipsnio 3 dalis).
- Pasiūlymu sudaromos galimybės apriboti vienodą elgesį **švietimo ir profesinio mokymo srityje** nustatant, kad jis apimtų tik tiesiogiai su konkrečia darbine veikla susijusį švietimą ir mokymą. **Socialinės apsaugos sritys**, apibrėžtos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo.¹⁸ Pasiūlyme taip pat numatoma galimybė apriboti vienodą elgesį su prašytojais **šėimos ir nedarbo išmokų srityse**. Nedirbantys prašytojai turi teisę gauti šioje direktyvoje (15 straipsnio 3 dalis) numatytas priėmimo sąlygas.

¹⁶ OL L 343, 2011 12 23, p. 1.

¹⁷ OL L 94, 2014 3 28, p. 375.

¹⁸ OL L 166, 2004 4 30, p. 18.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies f punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹⁹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²⁰,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

↓ 2013/33/ES 1 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (1) bus daromi keli ~~esminiai 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyvos 2013/9/EB, nustatančios minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo~~²¹ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES²² , pakeitimai. Dėl aiškumo ta direktyva turėtų būti išdėstyta nauja redakcija;

↓ 2013/33/ES 2 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (2) bendra prieglobsčio politika, įskaitant bendrą Europos prieglobsčio sistemą (toliau – BEPS), kuri grindžiama visapusiškai ir visiems galiojančiu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso, papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu, taikymu , yra Europos Sąjungos siekis laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę asmenims, kurie, aplinkybių verčiami, teisėtai ieško

¹⁹ OL C [...], [...], p. [...].

²⁰ OL C [...], [...], p. [...].

²¹ ~~OL L 31, 2003 2 6, p. 18.~~

²² 2013 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013 6 29, p. 96).

apsaugos Sąjungoje, dalis ☒ , kas pavirtina negražinimo (pranc. *non-refoulement*) principą ☒. Tokia politika turėtų būti pagrįsta valstybių narių solidarumo ir teisingo atsakomybės, įskaitant finansinės naštos, pasidalijimo principais;

↓ naujas

- (3) Bendra Europos prieglobsčio sistema (BEPS) grindžiama taisyklėmis, pagal kurias nustatoma už tarptautinės apsaugos prašytojus atsakinga valstybė narė, ir bendrais prieglobsčio procedūrų, priėmimo sąlygų ir tarptautinės apsaugos gavėjų procedūrų ir teisių standartais. Nors plėtojant BEPS padaryta didelė pažanga, tarp valstybių narių dar yra nemažai skirtumų, kaip antai skirtingos procedūros, prieglobsčio prašytojams suteikiamos priėmimo sąlygos, pripažinimo lygis ir tarptautinės apsaugos prašytojams suteikiamos apsaugos rūšis. Šie skirtumai labai skatina antrinį judėjimą ir trukdo siekti tikslo užtikrinti, kad su prašytojais būtų elgiamasi vienodai, nesvarbu kurioje Sąjungos vietoje jie pateikia prašymą;
-

↓ 2013/33/ES 3 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- ~~(3) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tampereje įvykusiame specialiame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo susitarta imtis kurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, paremtą visapusių ir visiems galiojančiu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso, papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija), taikymu, tokiu būdu patvirtinant negražinimo (pranc. *non-refoulement*) principą. Pirmasis bendros Europos prieglobsčio sistemos etapas buvo užbaigtas, priėmus atitinkamus Sutartyse numatytus teisinius dokumentus, įskaitant Direktyvą 2003/9/EB;~~
-

↓ 2013/33/ES 4 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- ~~(4) 2004 m. lapkričio 4 d. posėdyje Europos Vadovų Taryba priėmė Hagos programą, kurioje nustatyti 2005–2010 m. įgyvendintini laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės tikslai. Atsižvelgiant į tai, Hagos programoje Europos Komisija raginama užbaigti vertinti pirmojo etapo dokumentus ir pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai antrojo etapo dokumentus ir priemones;~~
-

↓ 2013/33/ES 5 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- ~~(5) 2009 m. gruodžio 10–11 d. posėdyje Europos Vadovų Taryba priėmė Stokholmo programą, kurioje dar kartą patvirtino įsipareigojimą pasiekti tikslą – ne vėliau kaip 2012 m. sukurti bendrą apsaugos ir solidarumo erdvę, grindžiamą bendra prieglobsčio suteikimo procedūra, ir nustatyti vienodą asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, statusą, grindžiamą aukštais apsaugos standartais ir teisingomis bei veiksmingomis procedūromis. Be to, Stokholmo programoje numatyta, kad labai~~

~~svarbu, kad asmenims, neatsižvelgiant į valstybę narę, kurioje jie pasiprašė tarptautinės apsaugos, būtų taikomos lygiavertės priėmimo sąlygos;~~

↓ naujas

(4) 2016 m. balandžio 6 d. komunikate „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformavimas ir teisėtų kelių į Europą tiesimas“²³ Komisija pabrėžė, kad būtina stiprinti ir toliau derinti BEPS. Jame taip pat pateiktos BEPS tobulinimo galimybės, kaip antai sukurti tvarią ir teisingą valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašytojus, nustatymo sistemą, sustiprinti sistemą EURODAC, siekiant labiau suderinti ES prieglobsčio sistemą, užkirsti kelią antriniam judėjimui Sąjungoje ir suteikti naujų įgaliojimų Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai. Šiais veiksmais atsižvelgiama į 2016 m. vasario 18–19 d.²⁴ ir 2016 m. kovo 17–18 d.²⁵ Europos Vadovų Tarybos susitikimuose išsakytus raginimus dėti pastangas reformuoti esamą ES sistemą ir taip užtikrinti humanišką ir veiksmingą prieglobsčio politiką. Jame taip pat siūlomi tolesni veiksmai, atitinkantys visapusišką požiūrį į migraciją, kuriuos 2016 m. balandžio 12 d. savo iniciatyva pateiktame pranešime išdėstė Europos Parlamentas;

(5) priėmimo sąlygos įvairiose valstybėse narėse ir toliau smarkiai skiriasi tiek priėmimo sistemos organizavimo, tiek prašytojams taikomų normų prasme. Kai kuriose valstybėse narėse vis dar kyla problemų užtikrinant atitiktį priėmimo normoms dėl orumo nežeminančio elgesio su prašytojais, todėl neproporcingai didelė našta tenka kelioms valstybėms narėms, paprastai taikančioms aukštus priėmimo standartus, ir dėl to jos spaudžiamos žeminti savo standartus. Vienodesnių tinkamo lygmens priėmimo normų nustatymas visose valstybėse narėse padės užtikrinti oresnį elgesį prašytojų atžvilgiu ir teisingesnį jų paskirstymą ES teritorijoje;

↓ 2013/33/ES 6 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~(6) — tam, kad būtų tinkamai remiamos bendros Europos prieglobsčio sistemos kūrimo antruoju etapu~~ šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų įgyvendinimo valstybių narių pastangos, ~~visu pirmu~~ įskaitant tų valstybių narių, kurių prieglobsčio sistemas slepia specifinė neproporcinga našta ypač dėl jų geografinės arba demografinės padėties, – turėtų būti sutelkti ~~Europos pabėgėlių~~ Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros ~~prieglobsčio paramos biuro~~ ištekliai;

↓ 2013/33/ES 7 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~(7) — atsižvelgiant į pirmojo etapo dokumentų įgyvendinimo vertinimo rezultatus, šiuo etapu siekiant tarptautinės apsaugos prašytojams (toliau — prašytojai) užtikrinti~~

²³ COM(2016) 197 final.

²⁴ EUCO 19.02.2016, SN 1/16.

²⁵ EUCO 12/1/16.

~~geresnes priėmimo sąlygas, reikėtu patvirtinti principus, kuriais grindžiama Direktyva 2003/9/EB;~~

↓ 2013/33/ES 8 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

(7) siekiant užtikrinti, kad visoje Sąjungoje su prašytojais būtų elgiamasi vienodai, ši direktyva turėtų būti taikoma visų rūšių tarptautinės apsaugos prašymų procedūroms bei visais jų etapais, visose teritorijose ir vietose, kuriose priimami prašytojai, ir tol, kol prašytojams leidžiama likti valstybių narių teritorijoje kaip prašytojams. ⇒ Reikia aiškiau nurodyti, kad materialinės priėmimo sąlygos prašytojams turi būti suteiktos nuo to momento, kai atitinkamas asmuo apie norą prašyti tarptautinės apsaugos praneša sprendžiančiosios institucijos pareigūnams arba bet kuriems pareigūnams kitose institucijose, kurios yra pripažintos kompetentingomis priimti ir registruoti prašymus arba kurios padeda nustatyti, kuri institucija kompetentinga priimti tokius prašymus pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] ⇐;

↓ naujas

(8) jeigu prašytojas yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jis privalo būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas], prašytojui neturėtų būti suteikiamos 14–17 straipsniuose nurodytos priėmimo sąlygos;

↓ 2013/33/EU konstatuojamoji dalis 10

(9) valstybių narių elgesys su asmenimis, kuriems taikoma ši direktyva, yra saistomas įsipareigojimais pagal tarptautinės teisės dokumentus, kurių šalys šios valstybės yra;

↓ 2013/33/ES 12 ir 12 konstatuojamosios dalys (pritaikytas)

(10) turėtų būti nustatytos prašytojų priėmimo ☒ sąlygų ☒ normos, kurių pakaktų, kad būtų garantuotas jų orumo nežeminantis gyvenimo lygis bei visose valstybėse narėse panašios gyvenimo sąlygos; prašytojų priėmimo sąlygų suderinimas turėtų padėti apriboti antrinę prašytojų migraciją, kuriai daro įtaką jų priėmimo sąlygų įvairovė;

↓ naujas

(11) siekdamas užtikrinti, kad prašytojai žinotų apie pasislėpimo pasekmes, valstybės narės turėtų prašytojus vienodu būdu, kuo greičiau ir vėliausiai jiems pateikiant prašymą informuoti apie visus jiems privalomus įsipareigojimus, susijusius su priėmimo

sąlygomis, įskaitant apie aplinkybes, kuriomis materialinės priėmimo sąlygos gali būti apribotos, ir apie visas teikiamas išmokas;

↓ 2013/33/ES 13 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~(13) siekiant užtikrinti, kad su visais tarptautinės apsaugos prašytojais būtų elgiamasi vienodai ir garantuoti suderinamumą su šiuo metu galiojančia ES prieglobsčio acquis, visų pirma su 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų²⁶), tikslinga išplėsti šios direktyvos taikymo sritį į ją įtraukiant papildomos apsaugos prašytojus;~~

↓ naujas

(12) suderintos ES taisyklės dėl prašytojams išduodamų dokumentų apsunkina neteisėtą prašytojų judėjimą Sąjungoje. Reikia išaiškinti, kad valstybės narės turėtų parūpinti prašytojams kelionės dokumentus tik tuomet, jei kyla rimtų humanitarinių ar kitų privalomųjų priežasčių. Be to, kelionės dokumentų galiojimas turėtų būti apribotas atsižvelgiant į jų išdavimo tikslą ir reikiamą trukmę. Galėtų būti atsižvelgiama į rimtas humanitarines priežastis, pavyzdžiui, jei prašytojui reikia keliauti į kitą valstybę gydytis arba dėl svarbių aplinkybių aplankyti giminaičius, kaip antai artimus sunkiai sergančius giminaičius, arba dalyvauti artimų giminaičių vestuvėse ar laidotuvėse. Kitos privalomosios priežastys galėtų apimti, pavyzdžiui, situacijas, kai prašytojai, kuriems buvo sudaryta galimybė patekti į darbo rinką, darbo tikslais būtina keliauti, kai prašytojai privalo keliauti pagal savo mokymosi programą arba kai nepilnamečiai keliauja su globėjų šeimomis;

(13) prašytojai neturi teisės pasirinkti valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas. Prašytojas tarptautinės apsaugos turi kreiptis pirmojo atvykimo valstybėje narėje arba, teisėto buvimo atveju, teisėto buvimo ar gyvenamosios vietos valstybėje narėje. Jei prašytojas šio išpareigojimo nesilaikė, mažiau tikėtina, kad pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] nustačius atsakingą valstybę narę jam bus leista pasilikti valstybėje narėje, kurioje buvo pateiktas prašymas, ir todėl labiau tikėtina, kad jis pasislėps. Todėl turėtų būti atidžiai stebima jo buvimo vieta;

(14) prašytojai privalo būti valstybėje narėje, kurioje pateikė prašymą, arba valstybėje narėje, į kurią buvo perkelti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas]. Jei prašytojas pasislėpė išvykdamas iš šios valstybės narės ir be leidimo išvyko į kitą valstybę narę, siekiant užtikrinti gerą bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimą itin svarbu skubiai grąžinti prašytoją į valstybę narę, kurioje jis privalo būti. Kol toks perkėlimas įvykdomas, išlieka rizika, kad prašytojas pasislėps, todėl jo buvimo vieta turėtų būti atidžiai stebima;

²⁶ OJL 180, 29.6.2013, p. 60.

(15) tai, kad prašytojas anksčiau buvo pasislėpęs kitoje valstybėje narėje, yra svarbus veiksnys, į kurį atsižvelgiama vertinant riziką, kad prašytojas gali pasislėpti. Todėl siekiant užtikrinti, kad prašytoją grąžinus į valstybę narę, kurioje jis privalo būti, prašytojas vėl nepasislėptų ir liktų pasiekiamas kompetentingoms institucijoms, jo buvimo vieta turėtų būti atidžiai stebima;

(16) dėl visuomenės interesų arba viešosios tvarkos priežasčių, siekiant greitai išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą ir veiksmingai stebėti, kaip vykdoma už prašytoją atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas], bei veiksmingai užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui, prireikus valstybės narės turėtų nustatyti prašytojui gyvenamąją vietą konkrečioje vietoje, kaip antai apgyvendinimo centre, privačiame name, bute, viešbutyje arba kitose prašytojų apgyvendinimui tinkamose patalpose. Tokio sprendimo gali prireikti siekiant užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui, visų pirma tais atvejais, kai prašytojas neįvykdė savo įsipareigojimų: pateikti prašymą pirmojo neteisėto arba teisėto atvykimo valstybėje narėje; likti valstybėje narėje, kurioje jis privalo būti; arba jei prašytojas, išvykęs pasislėpti į kitą valstybę narę, buvo grąžintas į valstybę narę, kurioje privalo būti. Jei prašytojas turi teisę į materialines priėmimo sąlygas, tokios materialinės priėmimo sąlygos taip pat turėtų būti suteikiamos tik tuomet, jei prašytojas gyvena šioje konkrečioje vietoje;

(17) jei yra priežasčių manyti, kad prašytojas gali pasislėpti, valstybės narės turėtų reikalauti, kad prašytojai teiktų kompetentingoms institucijoms pranešimus tokiu dažnumu, kuris leistų stebėti, kad prašytojas nepasislėptų. Kad prašytojai būtų atgrasomi nuo pakartotinio pasislėpimo, valstybėms narėms taip pat turėtų būti suteikta galimybė materialines priėmimo sąlygas, jei prašytojas turi teisę į tokias materialines priėmimo sąlygas, teikti tik natūra;

(18) visi sprendimai apriboti prašytojo judėjimo laisvę turi būti pagrįsti atitinkamo asmens elgesiu ir konkrečia to asmens padėtimi ir priimami atsižvelgiant į galimus specialius prašytojų priėmimo poreikius ir proporcingumo principą. Prašytojai turi būti tinkamai informuoti apie tokius sprendimus ir apie jų nesilaikymo pasekmes;

(19) prašytojų pasislėpimas ar nustatyta pasislėpimo rizika turi jiems rimtų pasekmių, todėl pasislėpimas turėtų būti apibrėžtas taip, kad apimtų tiek sąmoninus veiksmus siekiant išvengti taikytinų prieglobsčio procedūrų, tiek faktinę situaciją, kai prašytojas nebėra pasiekiamas atitinkamoms institucijoms, įskaitant išvykimą iš teritorijos, kurioje privalo būti;

↓ 2013/33/ES 15 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

(20) prašytojų sulaikymas turėtų būti taikomas pagal pamatinį principą, kad asmuo neturėtų būti sulaikomas vien dėl to, kad jis prašo tarptautinės apsaugos, visų pirma pagal

tarptautinius teisinius valstybių narių įsipareigojimus ir pagal Ženevos konvencijos 31 straipsnį. Prašytojai gali būti sulaikomi tik šioje direktyvoje labai aiškiai apibrėžtomis išimtinėmis aplinkybėmis, laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, kiek tai susiję su tokio sulaikymo pobūdžiu ir tikslu. ⇒ Prašytojų sulaikymas pagal šią direktyvą turėtų būti vykdomas tik raštišku teisminių ar administracinių institucijų nurodymu, kuriame pateikti jo pagrindai, įskaitant atvejus, kai asmuo jau yra sulaikytas jam pateikiant tarptautinės apsaugos prašymą. ⇐ Sulaikytam prašytojui turėtų būti suteikta galimybė veiksmingai pasinaudoti reikiamomis procedūrinėmis garantijomis, kaip antai teismine gynyba nacionalinėje teisminėje institucijoje;

↓ naujas

(21) jeigu prašytojui buvo nustatyta konkreti gyvenamoji vieta, tačiau jis šio įsipareigojimo nevykdė, prašytoją galima sulaikyti tik tuomet, jei yra pagrįsta rizika, kad jis gali pasislėpti. Bet kuriuo atveju reikia labai stengtis užtikrinti, kad sulaikymo trukmė būtų proporcinga ir kad jis būtų nutrauktas iš karto, kai tik prašytojo įsipareigojimas įvykdomas arba kai nebelieka pagrindo manyti, kad jis šio įsipareigojimo nevykdys. Be to, prašytojas turi būti iš anksto informuotas apie atitinkamą įsipareigojimą ir jo nevykdymo pasekmes;

↓ 2013/33/ES 16 konstatuojamoji dalis

(22) kalbant apie administracines procedūras, susijusias su sulaikymo priežastimis, sąvoka „deramas kruopštumas“ apima valstybių narių pareigą bent imtis konkrečių ir reikšmingų veiksmų užtikrinant, kad sulaikymo priežastims patikrinti reikalingas laikas būtų kuo trumpesnis ir kad būtų reali galimybė, jog toks patikrinimas gali būti sėkmingai atliktas per kuo trumpesnę laiką. Sulaikymas neturi trukti ilgiau, nei to pagrįstai reikia atitinkamoms procedūroms atlikti;

↓ 2013/33/ES 17 konstatuojamoji dalis

(23) šioje direktyvoje nustatytos sulaikymo priežastys neturi poveikio kitoms sulaikymo priežastims, be kita ko, sulaikymo priežastims pagal baudžiamojo proceso sistemą, kurios yra taikomos pagal nacionalinę teisę ir yra nesusijusios su trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinės apsaugos prašymu;

↓ 2013/33/ES 18 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

(24) su sulaikytais prašytojais turėtų būti elgiamasi visapusiškai gerbiant jų žmogaus orumą, o jų priėmimas turėtų būti konkrečiai pritaikytas jų poreikiams tokioje situacijoje tenkinti. Valstybės narės visų pirma turėtų užtikrinti ⇒ Europos Sąjungos

pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnio ir 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 37 straipsnio taikymą;

↓ 2013/33/ES 19 konstatuojamoji dalis

- (25) gali būti atvejų, kai praktiškai nebus įmanoma sulaikius iš karto užtikrinti tam tikras priėmimo garantijas, pavyzdžiui, dėl geografinės padėties arba specialios sulaikymo centro struktūros. Tačiau bet koks nukrypimas nuo tų garantijų turėtų būti laikinas ir turėtų būti taikomas tik šioje direktyvoje nustatytais aplinkybėmis. Nukrypimai turėtų būti taikomi tik išimtinėmis aplinkybėmis ir turėtų būti tinkamai pagrindžiami, atsižvelgiant į kiekvieno atvejo aplinkybes, įskaitant taikomo nukrypimo mastą, jo trukmę ir jo poveikį atitinkamam prašytojui;
-

↓ 2013/33/ES 20 konstatuojamoji dalis

- (26) siekiant geriau užtikrinti fizinę ir psichologinę prašytojų neliečiamybę, sulaikymas turėtų būti kraštutinė priemonė ir gali būti taikomas tik po to, kai buvo tinkamai išnagrinėtos visos su laisvės atėmimu nesusijusios sulaikymui alternatyvios priemonės. Taikant bet kurią sulaikymui alternatyvią priemonę turi būti gerbiamos prašytojų pagrindinės žmogaus teisės;
-

↓ 2013/33/ES 21 konstatuojamoji dalis

- (27) siekiant, kad būtų užtikrintos procedūrinės garantijos, kuriomis numatoma galimybė susisiekti su teisinę pagalbą teikiančiomis organizacijomis arba asmenų grupėmis, turėtų būti teikiama informacija apie tokias organizacijas ir asmenų grupes;
-

↓ 2013/33/ES 22 konstatuojamoji dalis

- (28) nusprendamos dėl apgyvendinimo sąlygų, valstybės narės turėtų atsižvelgti į vaiko interesus, taip pat į ypatingas prašytojo, kuris yra išlaikomas šeimos narių arba kitų artimų giminaičių, pavyzdžiui, valstybėje narėje jau esančių nesusituokusių nepilnamečių brolių ir (arba) seserų, aplinkybes;
-

↓ 2013/33/ES 14 konstatuojamoji dalis

- (29) nacionalinės valdžios institucijos pirmiausia turėtų pasirūpinti specialių priėmimo poreikių turinčių asmenų priėmimu, kad užtikrintų, jog toks priėmimas būtų specialiai pritaikytas jų specialiems priėmimo poreikiams tenkinti;

↓ 2013/33/ES 9 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (30) taikydamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad būtų visiškai laikomasi vaiko interesų ir šeimos vienovės principų pagal atitinkamai Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją. ⇒ Priėmimo sąlygos turi būti pritaikytos prie konkrečios nepilnamečių – tiek nelydimų, tiek su šeimomis – padėties, deramai atsižvelgiant į jų saugumą, fizinę ir emocinę globą ir užtikrinamos taip, kad skatintų bendrą jų raidą; ⇐

↓ naujas

- (31) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad prašytojams būtų suteikta reikalinga sveikatos priežiūra, kuri turėtų apimti bent jau pirmąją medicinos pagalbą ir būtiniausių ligų ir rimtų psichikos sutrikimų gydymą. Siekiant spręsti visuomenės sveikatos klausimus, susijusius su ligų prevencija, ir apsaugoti atskirų prašytojų sveikatą, prašytojų galimybė gauti sveikatos priežiūrą turėtų apimti ir prevencines priemones, pvz., skiepus. Visuomenės sveikatos sumetimais valstybės narės gali reikalauti, kad prašytojams būtų atliekama medicinos apžiūra. Medicinos apžiūros rezultatai neturėtų daryti įtakos tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimui – jis visada turėtų būti atliekamas objektyviai, nešališkai ir individualiai, laikantis Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas];

- (32) šioje direktyvoje nustatyta prašytojo teisė į materialines priėmimo sąlygas tam tikromis aplinkybėmis gali būti apribota, pavyzdžiui, jeigu prašytojas išvyko iš valstybės narės, kurioje privalo būti, ir pasislėpė kitoje valstybėje narėje. Tačiau valstybės narės visuomet turėtų užtikrinti prašytojams galimybę gauti sveikatos priežiūrą ir orumo nežeminantį gyvenimo lygį pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, visų pirma užtikrindamos prašytojui pragyvenimą ir patenkindamos pagrindinius jo poreikius, tiek fizinio saugumo ir orumo, tiek tarpusavio santykių prasme, ir deramai atsižvelgdamos į pažeidžiamumą, būdingą tarptautinės apsaugos prašantiems asmenims ir jų šeimos nariams ar globėjams. Deramą dėmesį taip pat reikia skirti specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams. Būtina atsižvelgti į vaikų poreikius, ypač susijusius su vaiko teise mokytis ir gauti sveikatos priežiūrą. Jei nepilnametis yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jis privalo būti, valstybės narės turėtų sudaryti nepilnamečiui galimybę dalyvauti tinkamoje švietimo veikloje, kol jis bus perkeltas į atsakingą valstybę narę. Reikėtų atsižvelgti į specialius dėl lyties nukentėjusių prašytojų moterų poreikius, be kita ko, įvairiais prieglobsčio procedūros etapais užtikrinti joms galimybę pasinaudoti medicinos priežiūra, teisine parama ir atitinkama potraumine terapija bei psichologine ir socialine pagalba;

- (33) šeimos nario apibrėžtis turėtų atitikti tikrąsias dabartinės migracijos tendencijas, t. y. tai, kad prašytojai dažnai atvyksta į valstybių narių teritoriją po ilgo tranzito

laikotarpio. Todėl ši apibrėžtis turėtų apimti ir šeimas, sukurtas už kilmės šalies ribų, bet iki atvykimo į valstybių narių teritoriją;

↓ 2013/33/ES 23 konstatuojamoji dalis 23
⇒ naujas

- (34) siekiant skatinti ekonominį prašytojų savarankiškumą ir mažinti ryškius skirtumus valstybėse narėse, svarbu nustatyti aiškias prašytojų patekimo į darbo rinką taisykles ⇒ ir užtikrinti, kad šis patekimas būtų veiksmingas, t. y. nenustatyti reikalavimų, kurie trukdytų prašytojui veiksmingai ieškoti darbo. Darbo rinkos tyrimai, kuriais pirmenybė suteikiama tos šalies piliečiams, kitiems Sąjungos piliečiams arba toje valstybėje narėje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, neturėtų trukdyti veiksmingam prašytojų patekimui į darbo rinką ir turėtų būti atliekami nedarant poveikio pirmenybės Sąjungos piliečiams principo, kaip nurodyta susijusiose atitinkamų Stojimo aktų nuostatose↵;

⇓ naujas

- (35) maksimalus patekimo darbo rinką laikotarpis turėtų būti nustatomas atsižvelgiant į prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūros trukmę. Siekiant pagerinti prašytojų integracijos galimybes ir padidinti jų savarankiškumą, tais atvejais, kai tikėtina, jog prašymas pagrįstas, taip pat tuomet, jei jį nuspręsta nagrinėti pirmumo tvarka pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas], skatinama anksčiau sudaryti galimybę patekti į darbo rinką. Todėl valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę tais atvejais, kai tikėtina, jog prašymas pagrįstas, kiek įmanoma sutrumpinti šį terminą ir užtikrinti, kad prašytojai galėtų patekti į darbo rinką ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos. Tačiau valstybės narės neturėtų sudaryti galimybės patekti į darbo rinką tiems tarptautinės apsaugos prašytojams, kurių prašymai, tikėtina, yra nepagrįsti ir nagrinėjami pagal pagreintą procedūrą;

- (36) jei prašytojams buvo sudaryta galimybė patekti į darbo rinką, jiems turėtų būti suteiktos tokios pat vienodu požiūriu grindžiamos bendros teisės kaip ir tos šalies piliečiams. Atsižvelgiant į galiojančias kolektyvines sutartis, darbo sąlygos turėtų apimti bent jau darbo užmokestį ir atleidimą iš darbo, sveikatos ir saugos darbo vietoje reikalavimus, darbo laiką ir atostogas. Prašytojams taip pat turėtų būti užtikrintas vienodas elgesys asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas, švietimo ir profesinio mokymo, profesinių kvalifikacijų pripažinimo ir socialinės apsaugos srityse;

- (37) valstybė narė turėtų pripažinti kitoje valstybėje narėje prašytojo įgytą profesinę kvalifikaciją tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomos Sąjungos piliečiams, ir atsižvelgti į trečiojoje šalyje įgytą kvalifikaciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB.²⁷ Taip pat reikia apsvarstyti galimas specialias priemones siekiant veiksmingai spręsti praktinius prašytojams kylančius sunkumus dėl jų

²⁷ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

užsienio diplomų, pažymėjimų ar kitų oficialios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo, kurie visų pirma kyla dėl to, kad jie neturi raštiškų įrodymų ir negali padengti pripažinimo procedūrų išlaidų;

(38) turėtų būti taikoma socialinės apsaugos sričių apibrėžtis, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 883/2004²⁸;

(39) atsižvelgiant į prašytojų buvimo šalyje laikinumą ir nepažeidžiant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1231/2010, valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė netaikyti vienodo elgesio su prašytojais ir savo piliečiais principo šeimos ir nedarbo išmokų srityje ir apriboti vienodų sąlygų taikymą švietimo ir profesinio mokymo srityse. Taip pat gali būti ribojama teisė į asociacijų laisvę ir laisvę jungtis į sąjungas, nustatant, kad prašytojai negali dalyvauti tam tikrų įstaigų valdyme ir eiti pareigas valstybės tarnyboje;

(40) Sąjungos teise neribojama valstybių narių kompetencija pačioms organizuoti savo socialinės apsaugos sistemas. Kadangi ši sritis nėra suderinta Sąjungos lygmeniu, kiekviena valstybė narė pati nustato socialinių išmokų skyrimo sąlygas, taip pat tokių išmokų sumą ir jų mokėjimo laikotarpį. Tačiau šia kompetencija valstybės narės turėtų naudotis laikydamosi Sąjungos teisės;

↓ 2013/33/ES 24 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

(41) siekiant užtikrinti, kad prašytojams ~~materialinė parama~~ ☒ materialinės priėmimo sąlygos ☒ būtų ~~teikiama~~ ☒ sudaromos ☒ laikantis šioje direktyvoje nustatytų principų, būtina ⇒ geriau išaiškinti šias sąlygas, kurios apima ne tik būstą, maistą ir aprangą, bet ir pagrindinius ne maisto produktus, kaip antai higienos reikmenis. Taip pat reikia ⇐, kad valstybės narės nustatytų ~~tokios paramos~~ ⇒ materialinių priėmimo sąlygų, kurios teikiamos finansinėmis išmokomis ar talonais siekiant suteikti tinkamas piliečių gyvenimo lygio garantijas, kaip antai minimalias pajamas užtikrinančių išmokų, minimalaus darbo užmokesčio, minimalių pensijų, bedarbio pašalpų ir socialinės paramos išmokų, ⇐ dydį remdamosi susijusiais kriterijais. Tai nereiškia, kad suteikiama suma turėtų būti tokia pati, kaip ir piliečiams. Valstybės narės prašytojams gali suteikti mažiau palankias sąlygas nei piliečiams, kaip nurodyta šioje direktyvoje;

²⁸ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1).

↓ 2013/33/ES 25 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

(42) ⇒ siekiant apriboti galimybes piktnaudžiauti prieglobsčio sistema, valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė suteikti tik tas materialines priėmimo sąlygas, kurioms patys prašytojai neturi pakankamų lėšų. Vertindamos prašytojo išteklius ir prašydamos jo padengti visas arba dalį materialinių priėmimo sąlygų išlaidų, valstybės narės turėtų laikytis proporcingumo principo, atsižvelgti į konkrečią prašytojo padėtį ir gerbti jo orumą bei asmens neliečiamumą, įskaitant specialius prašytojo priėmimo poreikius. Prašytojų neturėtų būti reikalaujama padengti visas ar dalį būtinosios sveikatos priežiūros išlaidų. ⇐ ☒ Be to, ☒ galimybė piktnaudžiauti priėmimo sistema turėtų būti apribota nurodant, kokiomis aplinkybėmis ⇒ būstas, maistas, apranga ir kiti pagrindiniai ne maisto produktai, teikiami skiriant finansines išmokas ar talonus, gali būti pakeičiami priėmimo sąlygomis, kurios teikiamos natūra, ir kokiomis aplinkybėmis ⇐ prašytojams gali būti ribojamas arba panaikinamas ~~materialinių priėmimo sąlygų taikymas~~ ⇒ dienpinigių mokėjimas ⇐, tuo pat metu visiems prašytojams užtikrinant jų orumo nežeminantį gyvenimo lygį;

↓ 2013/33/ES 26 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

(43) ⇒ valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas vadovavimo, stebėsenos ir priėmimo sąlygų kontrolės priemones. Siekiant užtikrinti panašias gyvenimo sąlygas, valstybės narės turėtų būti įpareigos savo stebėsenos ir kontrolės sistemose vadovautis priėmimo sąlygoms taikytiniais veiklos standartais ir specialiaisiais rodikliais, sukurtais [Europos prieglobsčio paramos biuro / Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros]. ⇐ ~~Prašytojų priėmimo srityje turėtų būti garantuotas nacionalinių priėmimo sistemų veiksmingumas bei valstybių narių bendradarbiavimas~~ ⇒, įskaitant per Sąjungos lygmens priėmimo institucijų tinklą, įsteigtą [Europos prieglobsčio paramos biuro / Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros] ⇐;

↓ 2013/33/ES 27 konstatuojamoji dalis

(44) prašytojų priėmimo srityje tarp kompetentingų institucijų turėtų būti skatinamas deramas koordinavimas, taip pat tuo tikslu tarp vietinių bendrijų bei apgyvendinimo centrų turėtų būti palaikomi darnūs santykiai;

⇓ naujas

(45) patirtis rodo, kad reikia turėti nenumatytą atvejų planą, kuris leistų tinkamai priimti prašytojus tais atvejais, kai valstybės narės susiduria su neproporcingai dideliu tarptautinės pasaugos prašytojų skaičiumi. Reikėtų reguliariai peržiūrėti ir įvertinti, ar valstybių narių nenumatytą atvejų planuose numatytos priemonės yra tinkamos;

↓ 2013/33/ES 28 konstatuojamoji dalis

- (46) valstybės narės turėtų turėti teisę nustatyti arba toliau taikyti palankesnes nuostatas trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, valstybės narės prašantiems tarptautinės apsaugos;

↓ 2013/33/ES 29 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (47) ~~šia prasme~~ valstybės narės taip pat raginamos taikyti šios direktyvos nuostatas, kai tenka priimti sprendimus dėl prašymų, susijusių su taikomomis kitokiomis apsaugos formomis, nei numatyta pagal ~~Direktyvą 2011/95/ES~~ Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Priskyrimo reglamentas];

↓ 2013/33/ES 30 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (48) turėtų būti periodiškai įvertinama, kaip įgyvendinama ši direktyva. ⇒ Valstybės narės turėtų pateikti Komisijai reikiamą informaciją, kad ji galėtų vykdyti savo prievolę teikti ataskaitas; ⇐

↓ 2013/33/ES 31 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (49) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti prašytojų priėmimo sąlygų normas valstybėse narėse, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šios direktyvos masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

↓ 2013/33/ES 32 konstatuojamoji dalis

- (50) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. Valstybių narių ir Komisijos bendrą politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų²⁹ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie savo perkėlimo priemones pridėti vieną arba daugiau dokumentų, kuriuose būtų paaiškintos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Teisės aktų leidėjas mano, kad šios direktyvos atveju tokių dokumentų pateikimas yra pagrįstas;

²⁹ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

↓ 2013/33/ES 33 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~(33) pagal prie ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ir ji nėra joms privaloma ar taikoma;~~

↓ naujas

(51) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį šios valstybės narės pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šią *direktyvą*;

ARBA

(51) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, šios valstybės narės nedalyvauja priimant šią *direktyvą* ir ji nėra joms privaloma ar taikoma;]

ARBA

(51) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šią *direktyvą* ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

(52) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija ([data] raštu) pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šią *direktyvą*;

ARBA

(51) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės,

saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Jungtinė Karalystė ([data] raštu) pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šią *direktyvą*;

- (52) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šią *direktyvą* ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

↓ 2013/33/ES 34 konstatuojamoji dalis

- (52) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią *direktyvą*, ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

↓ 2013/33/ES 35 konstatuojamoji dalis

- (53) šioje *direktyvoje* gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Šia *direktyva* visų pirma siekiama užtikrinti visišką pagarbą žmogaus orumui bei skatinti Chartijos 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ir 47 straipsnių taikymą, ir ji turi būti atitinkamai įgyvendinta;

↓ 2013/33/ES 36 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (54) pareiga perkelti šią *direktyvą* į nacionalinę teisę turėtų apimti tik nuostatas, kuriose yra esminių pakeitimų ~~Direktyvos 2003/9/EB~~ ankstesnės *direktyvos* atžvilgiu. Nepakeistų nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę vykdomas pagal ~~šią~~ ankstesnę *direktyvą*;

↓ 2013/33/ES 37 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (55) ši *direktyva* neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su ~~II priedo B dalyje~~ I priede nustatytu ~~Direktyvos 2013/33/ES~~ perkėlimo į nacionalinę teisę terminu,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

☒ DALYKAS, ☒ TIKSLAS, TERMINŲ APIBRĖŽTYS IR TAIKYMO SRITIS

1 straipsnis

Tikslas

☒ Šioje direktyvoje nustatomos ☒ tarptautinės apsaugos prašytojų (toliau – prašytojai) priėmimo normos valstybėse narėse.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtis

Šioje direktyvoje ☒ vartojamų terminų apibrėžtis ☒:

~~(1)(a)~~ tarptautinės apsaugos prašymas – tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta ~~Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio h punkte~~ EU Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX³⁰ [Procedūrų reglamentas] [4 straipsnio 2 dalies a punkte];

~~(2)(b)~~ prašytojas – ⇒ prašytojas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [4 straipsnio 2 dalies b punkte] ~~☐ tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nepriimtas galutinis sprendimas~~;

~~(3)(e)~~ šeimos nariai – ⇒ šeimos nariai, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX³¹ [Priskyrimo reglamentas] [2 straipsnio 9 dalyje]; ~~☐ tuo atveju, jei šeima jau egzistavo kilmės šalyje, toliau išvardyti prašytojo šeimos nariai, kurie yra toje pačioje su tarptautinės apsaugos prašymu susijusioje valstybėje narėje:~~

~~— prašytojo (-os) sutuoktinis (-ė) arba nesantuokinis (-ė) jo (jos) partneris (-ė), su kuriuo nusistovėjęs pastovus ryšys, jei pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką su trečiųjų šalių piliečiais susijusioje teisėje poros, nesančios santuokoje, tam tikru mastu yra prilyginamos sutuoktiniams;~~

³⁰ OLC [...], [...], p. [...]

³¹ OLC [...], [...], p. [...]

~~pirmoje įtraukoje nurodytų porų arba prašytojo nepilnamečiai vaikai, su sąlyga, kad jie nėra sudarę santuokos, ir nepaisant to, ar jie gimę santuokoje ar nesantuokiniai, ar įvaikinti, kaip apibrėžta pagal nacionalinę teisę;~~

~~tėvas, motina arba pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką už prašytoją atsakingas kitas suaugęs asmuo, jei tas prašytojas yra nepilnametis ir nesusituokęs;~~

~~(4)(d)~~ nepilnametis – ⇒ nepilnametis, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Priskyrimo reglamentas] [2 straipsnio 10 dalyje] ⇐ ~~jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;~~

~~(5)(e)~~ nelydimas nepilnametis – ☒ nelydimas ☒ nepilnametis, ⇒ kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Priskyrimo reglamentas] [2 straipsnio 11 dalyje] ⇐ ~~į valstybių narių teritoriją atvykęs nelydimas pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką už jį atsakingo suaugusio asmens ir ten esantis tol, kol toks asmuo ima jį faktiškai prižiūrėti; šiai kategorijai priklauso nepilnametis, kuris liko be palydos po to, kai atvyko į valstybių narių teritoriją;~~

↓ 2013/33/ES

~~(6)(f)~~ priėmimo sąlygos – visas rinkinys priemonių, kurias valstybės narės pagal šią direktyvą suteikia prašytojams;

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

~~(7)(g)~~ materialinės priėmimo sąlygos – priėmimo sąlygos, į kurias įeina būsto, maisto, # aprangos ⇒ bei kitų pagrindinių ne maisto produktų, kurių prašytojams reikia konkrečiomis priėmimo sąlygomis, kaip antai higienos reikmenų, ⇐ suteikimas natūra arba finansinių išmokų pavidalu arba talonais, arba naudojant visus tris būdus, ir dienpinigiai;

↓ 2013/33/ES

~~(8)(h)~~ sulaikymas – kai valstybė narė izoliuotai laiko prašytoją tam tikroje vietoje, kur prašytojo judėjimo laisvė yra atimta;

~~(9)(i)~~ apgyvendinimo centras – bet kuri vieta, kurioje kolektyviai apgyvendinami prašytojai;

↓ naujas

- (10) pasislėpimas – veiksmai, kuriais prašytojas, siekdamas išvengti prieglobsčio procedūrų, išvyksta iš teritorijos, kurioje privalo būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX³² [Dublino reglamentas], arba pasidaro nepasiekiamas kompetentingoms institucijoms ar teismams;
- (11) pasislėpimo rizika – konkrečiu atveju buvimas nacionalinėje teisėje apibrėžtais objektyviais kriterijais paremtų priežasčių, leidžiančių manyti, kad prašytojas gali pasislėpti;

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

- ~~(12)(f)~~ globėjas atstovas – asmuo ⇒, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [4 straipsnio 2 dalies f punkte], ~~arba organizacija, paskirtas kompetentingų įstaigų, kad padėtų ir atstovautų nelydimam nepilnamečiui vykstant šioje direktyvoje numatytoms procedūroms, siekiant užtikrinti vaiko interesus ir, kai būtina, naudotis veiksnumu nepilnamečio labui. Kai nepilnamečio atstovu paskiriama organizacija, ji paskiria atsakingą asmenį, kuris vykdytų atstovo pareigas nelydimo nepilnamečio atžvilgiu pagal šią direktyvą;~~
- ~~(13)(k)~~ specialių priėmimo poreikių turintis prašytojas – prašytojas ~~pažeidžiamas asmuo pagal 21 straipsnį,~~ kuriam reikia specialių garantijų, kad galėtų pasinaudoti teisėmis ir laikytis įpareigojimų, numatytų šioje direktyvoje ⇒, kaip antai prašytojai nepilnamečiai, nelydimi nepilnamečiai, neįgalieji, vyresnio amžiaus žmonės, nėščios moterys, nepilnamečių vaikų turintys vieniši tėvai, prekybos žmonėmis aukos, sunkiai sergantys, psichikos sutrikimų turintys asmenys, taip pat asmenys, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą arba kitokias sunkaus psichologinio, fizinio arba seksualinio smurto formas, pavyzdžiui, moterų lyties organų žalojimo aukos ⇐.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma visiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, pasiprašiusiems tarptautinės apsaugos ~~valstybės narės~~ valstybių narių teritorijoje, įskaitant prie išorės sienų pasienį, ⇒ teritorinėse jūrose ⇐ ~~teritorinius vandenis~~ arba tranzito zonose seas, tol, kol jiems leidžiama likti teritorijoje kaip prašytojams, taip pat jų šeimos nariams, jei pagal nacionalinę teisę jie įtraukiami į tokį tarptautinės apsaugos prašymą.

³² OLC [...], [...], p. [...].

2. Ši direktyva netaikoma tais atvejais, kai diplomatinio arba teritorinio prieglobsčio prašymai pateikiami valstybių narių atstovybėms.
3. Ši direktyva netaikoma tais atvejais, kai taikoma ~~2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis bei atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą³³.~~
4. Valstybės narės gali nuspręsti taikyti šią direktyvą, priimdamos sprendimus dėl kitokios apsaugos, nei išplaukianti iš Direktyvos 2011/95/ES Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Priskyrimo reglamentas], prašymų.

4 straipsnis

Palankesnės nuostatos

Valstybės narės gali numatyti arba toliau taikyti palankesnes nuostatas, ~~susijusias su~~ ☒ dėl ☒ priėmimo sąlygomis, prašytojams ir kitiems prašytoje ☒ nuo jų priklausomiems ☒ artimiems giminaičiams, esantiems toje pačioje valstybėje narėje, ~~kai jie priklausomi nuo pastaroje~~ arba dėl humanitarinio pobūdžio priežasčių, tiek, kiek šios nuostatos atitinka šią direktyvą.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

II SKYRIUS

BENDROSIOS PRIĖMIMO SĄLYGŲ NUOSTATOS

5 straipsnis

Informavimas

1. ~~Per atitinkamą laikotarpį, bet ne ilgiau kaip per penkiolika dienų po to, kai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas~~ ☒ Kuo greičiau ir ne vėliau kaip pateikiant tarptautinės apsaugos prašymą ☒ valstybės narės informuoja prašytojus bent jau apie nustatytas išmokas ir apie su priėmimo sąlygomis susijusias jų pareigas. ⇒ Pateikiamoje informacijoje jos pabrėžia, kad teisės į šios direktyvos 14–17 straipsniuose nustatytas priėmimo sąlygas, kaip nurodyta tos pačios direktyvos 17a

³³ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 1).

straipsnyje, prašytojas neturi jokioje kitoje valstybėje narėje, išskyrus tą, kurioje jis privalo būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] ⇐.

Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams būtų suteikta informacija apie organizacijas arba asmenų grupes, teikiančias specialią teisinę pagalbą, bei apie organizacijas, kurios galėtų suteikti pagalbą arba juos informuoti apie esamas priėmimo sąlygas, įskaitant sveikatos priežiūrą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta informacija būtų teikiama raštu ⇐ naudojantis Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros parengtu šablonu ⇐ ir ta kalba, kurią supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti prašytojas. ~~Tam tikrais atvejais~~ ⇐ Prireikus ⇐ ši informacija taip pat gali būti teikiama žodžiu ⇐ ir pritaikoma atsižvelgiant į nepilnamečių poreikius ⇐.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇐ naujas

6 straipsnis

⊗ Kelionės dokumentai ⊗ ~~Dokumentai~~

~~1. Valstybės narės užtikrina, kad per tris dienas nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos prašytojui būtų įteiktas jo vardu išduotas dokumentas, patvirtinantis jo, kaip prašytojo, statusą arba liudijantis jo teisę būti valstybės narės teritorijoje, laukiant, kol bus nagrinėjamas arba kol yra nagrinėjamas jo prašymas.~~

~~Jei dokumento turėtojas neturi teisės laisvai judėti visoje valstybės narės teritorijoje arba jos dalyje, tas faktas taip pat nurodomas dokumente.~~

~~2. Valstybės narės gali netaikyti šio straipsnio taisyklės atvejais, kai prašytojas yra sulaikytas ir kol nagrinėjamas pasienyje pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, arba pagal procedūrą, taikomą sprendžiant dėl prašytojo teisės atvykti į valstybės narės teritoriją. Konkrečiais atvejais, kol nagrinėjamas tarptautinės apsaugos prašymas, valstybės narės gali išduoti prašytojams kitoki liudijimą, tapatų 1 dalyje nurodytam dokumentui.~~

~~3. 1 dalyje nurodytame dokumente nebūtinai turi būti patvirtinta prašytojo asmens tapatybė.~~

~~4. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad prašytojai būtų aprūpinti 1 dalyje nurodytu dokumentu, kuris galėtų tol, kol jiems leidžiama pasilikti atitinkamos valstybės narės teritorijoje.~~

~~5.~~ Valstybės narės gali prašytojams parūpinti ⇒ parūpina ⇐ kelionės dokumentus ⇒ tik tuomet ⇐, jei dėl rimtų humanitarinio pobūdžio ⇒ ar kitų privalomųjų ⇐ priežasčių jiems reikia būti kitoje valstybėje. ⇒ Kelionės dokumento galiojimas yra apribotas atsižvelgiant į jo išdavimo tikslą ir tam reikiamą trukmę. ⇐

~~6.~~ Valstybės narės, prieš suteikdamos teises, kurios prašytojams priklauso pagal šią direktyvą, nenustato nereikalingų arba neproporcingų dokumentų arba kitų administracinių reikalavimų prašytojams vien dėl to, kad jie yra tarptautinės apsaugos prašytojai.

↓ 2013/33/ES

7 straipsnis

Gyvenamoji vieta ir judėjimo laisvė

1. Prašytojai gali laisvai judėti priimančiosios valstybės narės teritorijoje arba tam tikroje valstybės narės jiems nustatytoje vietoje. Nustatyta vieta negali turėti poveikio nedalomai privataus gyvenimo sferai bei turi garantuoti pakankamai galimybių naudotis visa pagal šią direktyvą teikiama parama.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

2. Valstybės narės gali nuspręsti ⇒ prireikus priima sprendimą ⇐ dėl ⇒ konkrečiai nustatytos ⇐ prašytojo gyvenamosios vietos, remdamosi ⇒ viena iš šių priežasčių: ⇐

a) visuomenės interesais ar viešosios tvarkos sumetimais arba;

b) jei reikalinga, siekdamas paspartinti su tarptautinės apsaugos prašymu susijusį procesą ir jo veiksmingą stebėseną;

↓ naujas

c) siekdamas greitai atlikti ir veiksmingai stebėti už jį atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas];

d) siekdamas veiksmingai užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui, visų pirma:

– jei prašytojai neįvykdė įsipareigojimo pateikti prašymą pirmoje atvykimo valstybėje narėje, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] [4 straipsnio 1 dalyje], ir be tinkamo pagrindo išvykę į kitą valstybę narę joje pateikė prašymą; arba

- jei pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] prašytojai privalo būti kitoje valstybėje narėje; arba
- jei prašytojai, išvykę pasislėpti į kitą valstybę narę, buvo grąžinti į valstybę narę, kurioje jie privalo būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas].

Šiais atvejais materialinės priėmimo sąlygos bus suteikiamos tik jei prašytojo faktinė gyvenamoji vieta yra toje konkrečioje vietoje.

3. Jei yra pagrindo manyti, kad prašytojas gali pasislėpti, prireikus valstybės narės reikalauja, kad prašytojas teiktų kompetentingoms institucijoms pranešimus arba atvyktų į jas asmeniškai, nedelsiant arba nurodytu laiku, tokiu dažnumu, kuris leistų veiksmingai užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

4. Valstybės narės numato galimybę suteikti prašytojams laikiną leidimą išvykti iš ~~2-ir 3-dalyse minimos~~ savo gyvenamosios vietos ir (arba) ~~1-dalyje minimos~~ nustatytos vietos. Sprendimai priimami ~~individualiai~~, objektyviai ir nešališkai, iš esmės išnagrinėjus konkretų atvejį, ir nurodant priežastis, jei sprendimas yra neigiamas.

Iš prašytojo nereikalaujama gauti leidimo vykti į susitikimus su valdžios atstovais ir į teismus, jei jis privalo ten atvykti.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

5. Valstybės narės reikalauja, kad prašytojai praneštų kompetentingoms institucijoms apie savo ~~dabartinę~~ ⇒ dabartinę gyvenamąją vietą, ⇐ adresą ⇒ arba telefono numerį, kuriuo su jais galima susisiekti, ⇐ bei tokias institucijas kuo greičiau informuoti apie bet kokį ⇒ telefono numerio ar ⇐ adreso pasikeitimą.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

36. Valstybės narės gali nustatyti, kad materialinės priėmimo sąlygos bus užtikrintos tik tuo atveju, jeigu prašytojai faktiškai gyvens ~~valstybių narių nurodytoje~~ konkrečioje vietoje. ~~Toks, galintis būti bendrojo pobūdžio, sprendimas kiekvienu atveju priimamas individualiai pagal nacionalinę teisę.~~

↓ naujas

7. Šiame straipsnyje nurodyti sprendimai grindžiami konkrečių asmenų, įskaitant specialių priėmimo poreikių turinčius prašytojus, elgesiu ir konkrečia jų padėtimi, ir priimami vadovaujantis proporcingumo principu.
8. Visuose pagal šį straipsnį priimtuose sprendimuose valstybės narės nurodo jų faktinius, ir, jei reikia, teisinius jų pagrindus. Apie tokio sprendimo priėmimą, jo apskundimo procedūras pagal 25 straipsnį ir tuo sprendimu nustatytų įsipareigojimų nevykdymo pasekmes prašytojai nedelsiant informuojami raštu jiems suprantama kalba arba kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie supranta.

↓ 2013/33/ES

8 straipsnis

Sulaikymas

1. Valstybės narės negali sulaikyti asmens vien dėl to, kad jis yra prašytojas ~~pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos³⁴.~~

↓ 2013/33/ES

2. Įrodžiusios, kad tai būtina, ir kiekvieną atvejį vertindamos individualiai, valstybės narės gali sulaikyti prašytoją, jeigu neįmanoma veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių.
3. Prašytoją galima sulaikyti tik šiais atvejais:
- a) siekiant nustatyti arba patikrinti jo tapatybę arba pilietybę;
 - b) siekiant nustatyti tuos elementus, kuriais grindžiamas jo tarptautinės apsaugos prašymas, kurie asmens nesulaikius negalėtų būti gauti, ypač jei yra pavojus, kad prašytojas pasislėps;

↓ naujas

³⁴ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 60.

c) siekiant užtikrinti, kad prašytojas įvykdytų teisinius įpareigojimus, nustatytus individualiu sprendimu pagal 7 straipsnio 2 dalį, jei prašytojas šių įsipareigojimų neįvykdė ir yra rizika, kad jis pasislėps.

↓ 2013/33/ES

⇒ naujas

(d)(e) siekiant ⇒ pasienio ⇐ procedūros metu ⇒ pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [41] straipsnį ⇐ priimti sprendimą dėl prašytojo teisės atvykti į teritoriją;

↓ 2013/33/ES

(e)(d) jei jis sulaikytas taikant grąžinimo procedūrą pagal ~~2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse~~³⁵ siekiant parengti grąžinimą ir (arba) įvykdyti išsiuntimo procesą, ir atitinkama valstybė narė gali pagrįsti objektyviais kriterijais, be kita ko, kad jis jau turėjo galimybę pasinaudoti prieglobsčio suteikimo procedūra, kad yra rimtų priežasčių manyti, jog jis prašosi tarptautinės apsaugos tik siekdamas, kad būtų atidėtas arba sutrukdytas sprendimo grąžinti vykdymas;

(f)(e) kai tai būtina nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai užtikrinti;

(g)(f) pagal ~~2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai~~³⁶ XXX/XXX [Dublino reglamentas] ~~28~~ 29 straipsnį.

↓ 2013/33/ES

⇒ naujas

⇒ Visi pirmiau nurodyti ⇐ Sulaikymo pagrindai nustatomi nacionalinėje teisėje.

↓ 2013/33/ES

4. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje teisėje būtų nustatytos sulaikymui alternatyvias priemones reglamentuojančios normos, pavyzdžiui, įpareigojimas

³⁵ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse, OL L 343, 2011 12 23, p. 1.

³⁶ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 31.

reguliariai prisistatyti į atitinkamas institucijas, užstatas finansinės garantijos pavidalu arba pareiga neišvykti iš nustatytos vietos.

9 straipsnis

Sulaikytiems prašytojams teikiamos garantijos

1. Prašytojas sulaikomas tik kuo trumpiau, o laikomas sulaikytas tik tol, kol taikomi 8 straipsnio 3 dalyje nustatyti pagrindai.

Su 8 straipsnio 3 dalyje nustatytais sulaikymo pagrindais susijusios administracinės procedūros vykdomos deramai kruopščiai. Sulaikymo trukmės pratęsimo negalima pateisinti ne dėl prašytojo kaltės ilgai trunkančiomis administracinėmis procedūromis.

2. Įsakymą sulaikyti prašytoją raštu parengia teisminės arba administracinės institucijos. Įsakyme sulaikyti nurodomos faktinės ir teisinės sulaikymo priežastys, kuriomis grindžiamas sulaikymas.
3. Jeigu įsakymą sulaikyti priima administracinės institucijos, valstybės narės užtikrina, kad *ex officio* ir (arba) prašytojo prašymu būtų skubiai įvykdytas teisminis sulaikymo teisėtumo peržiūrėjimas. Kai toks peržiūrėjimas vykdomas *ex officio*, jis atliekamas kiek įmanoma greičiau po sulaikymo pradžios. Kai jis vykdomas prašytojo prašymu, jis atliekamas kiek įmanoma greičiau po to, kai buvo pradėtos atitinkamos procedūros. Šiuo tikslu valstybės narės nacionalinėje teisėje nustato laikotarpį, per kurį turi būti įvykdytas teisminis peržiūrėjimas *ex officio* ir (arba) teisminis peržiūrėjimas prašytojo prašymu.

Jei, atlikus teisminį peržiūrėjimą, sulaikymas laikomas neteisėtu, atitinkamas prašytojas nedelsiant paleidžiamas.

4. Sulaikyti prašytojai nedelsiant raštu jiems suprantama kalba arba kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie supranta, informuojami apie sulaikymo priežastis ir nacionalinėje teisėje nustatytą įsakymo sulaikyti apskundimo tvarką, taip pat apie galimybę prašyti skirti nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą.
5. Teisminė institucija pagrįstais laiko tarpais *ex officio* ir (arba) susijusio prašytojo prašymu peržiūri sulaikymą, visų pirma, kai jis pratęsiamas, kai atsiranda svarbių aplinkybių arba gaunama naujos informacijos, kuri gali turėti poveikio sulaikymo teisėtumui.
6. 3 dalyje numatyto įsakymo sulaikyti teismo peržiūrėjimo atveju valstybės narės užtikrina, kad prašytojai galėtų nemokamai pasinaudoti teisine pagalba ir

atstovavimu. Tai apima bent reikiamų procedūrinių dokumentų parengimą ir dalyvavimą posėdyje teisminėse institucijose prašytojo vardu.

Nemokamą teisinę pagalbą teikia ir atstovauja tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ir gali užsiimti tokia veikla ir kurie neturi arba potencialiai negalėtų turėti interesų konflikto su prašytojų interesais.

7. Valstybės narės taip pat gali numatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovas skiriami:
 - a) tik tiems, kurie neturi pakankamai lėšų; ir (arba)
 - b) tik tuo atveju, jei paslaugas teikia teisiniai patarėjai arba kiti konsultantai, kurie pagal nacionalinę teisę specialiai skiriami padėti prašytojams ir juos atstovauti.
8. Valstybės narės taip pat gali:
 - a) nustatyti piniginius ir (arba) laiko nemokamos teisinės pagalbos teikimo ir atstovavimo apribojimus, jeigu tokiais apribojimais savavališkai neapribojama galimybė pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu;
 - b) nustatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų atžvilgiu prašytojams nebūtų taikomos palankesnės sąlygos, nei jų piliečiams paprastai taikomos sąlygos.
9. Valstybės narės gali pareikalauti, kad joms būtų visiškai arba iš dalies atlygintos patirtos išlaidos, jeigu ir kai prašytojo finansinė padėtis žymiai pagerėja, arba jeigu sprendimas suteikti tokią paramą buvo priimtas remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.
10. Galimybės pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu tvarka nustatoma nacionalinėje teisėje.

10 straipsnis

Sulaikymo sąlygos

1. Sulaikyti prašytojai paprastai laikomi specialiuose sulaikymo centruose. Jeigu valstybė narė neturi galimybių apgyvendinti tokius asmenis specialiame sulaikymo centre ir turi naudotis įkalinimo įstaigų patalpomis, sulaikytas prašytojas atskiriamas nuo kalinių, ir taikomos šioje direktyvoje numatytos sulaikymo sąlygos.

Jei įmanoma, sulaikyti prašytojai laikomi atskirai nuo kitų trečiųjų šalių piliečių, kurie nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo.

Jei prašytojai negali būti laikomi atskirai nuo kitų trečiųjų šalių piliečių, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad būtų taikomos šioje direktyvoje numatytos sulaikymo sąlygos.

2. Sulaikytiems prašytojams suteikiama galimybė pabūti gryname ore.
3. Valstybės narės užtikrina, kad asmenys, atstovaujantys Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui (toliau – JTVPK), galėtų bendrauti su prašytojais ir juos lankyti privatumą užtikrinančiomis sąlygomis. Ta galimybė taip pat taikoma bet kuriai organizacijai, dirbančiai atitinkamos valstybės narės teritorijoje JTVPK vardu pagal susitarimą su ta valstybe nare.
4. Valstybės narės užtikrina, kad šeimos nariai, teisiniai patarėjai arba konsultantai ir asmenys, atstovaujantys susijusioje valstybėje narėje pripažintoms atitinkamoms nevyriausybinėms organizacijoms, galėtų bendrauti su prašytojais ir juos lankyti privatumą užtikrinančiomis sąlygomis. Galimybė lankytis sulaikymo centre gali būti ribojama tik tada, kai pagal nacionalinę teisę tokie apribojimai akivaizdžiai būtini dėl sulaikymo centro saugumo, viešosios tvarkos arba administracinio valdymo, su sąlyga, kad tokia galimybė nėra griežtai ribojama arba nėra nesudaroma.
5. Valstybės narės užtikrina, kad sulaikytiems prašytojams kalba, kurią jie supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti, būtų sistemingai teikiama informacija apie centre taikomas taisykles ir nurodomos jų teisės bei pareigos. Valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais ir pagrįstą kuo trumpesnę laikotarpį šios pareigos gali nevykdyti tuo atveju, kai prašytojas sulaikomas pasienio punkte arba tranzito zonoje. Ši nukrypti leidžianti nuostata netaikoma ~~Direktyvos 2013/32/ES 43~~ Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] 41 straipsnyje nurodytais atvejais.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

11 straipsnis

~~Pažeidžiamų asmenų ir~~ Specialių priėmimo poreikių turinčių prašytojų sulaikymas

1. ⇒ Specialių priėmimo poreikių turinčių ⇐ sulaikytų prašytojų, ~~kurie yra pažeidžiami asmenys~~, sveikatai, įskaitant psichinę sveikatą, nacionalinės valdžios institucijos turi skirti išskirtinį dėmesį.

Jeigu sulaikomi ~~pažeidžiami asmenys~~ ⇒ specialių priėmimo poreikių turintys prašytojai ⇐, valstybės narės užtikrina nuolatinę stebėseną ir tinkamą paramą, atsižvelgiant į jų ypatingą padėtį, įskaitant jų sveikatą.

↓ 2013/33/ES

2. Nepilnamečiai sulaikomi tik kraštutiniu atveju bei nustatius, kad negalima veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių. Toks sulaikymas trunka trumpiausią laikotarpį ir dedamos visos pastangos, kad sulaikyti nepilnamečiai būtų paleisti ir apgyvendinti nepilnamečiams tinkamuose būstuose.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

Valstybės narės visų pirma rūpinasi ~~nepilnamečio~~ vaiko interesais, kaip ~~nustatyta~~ nurodyta ~~23~~ 22 straipsnio 2 dalyje.

Sulaikytiems nepilnamečiams užtikrinama galimybė pasinaudoti savo teise mokytis ir sudaromos sąlygos užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas.

↓ 2013/33/ES

3. Nelydimi nepilnamečiai sulaikomi tik išimtinėmis aplinkybėmis. Dedamos visos pastangos, kad sulaikyti nelydimi nepilnamečiai būtų kuo greičiau paleisti.

Nelydimi nepilnamečiai niekuomet nelaikomi įkalinimo įstaigose.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

Kiek tai įmanoma, nelydimi nepilnamečiai apgyvendinami įstaigose, kurių darbuotojai ~~ir patalpos yra tinkami, atsižvelgiant~~ atsižvelgia į jų amžiaus asmenų teises ir poreikius ir kurių patalpos yra tinkamos nelydimiems nepilnamečiams .

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

Jeigu sulaikomi nelydimi nepilnamečiai, valstybės narės užtikrina, kad jie būtų apgyvendinti atskirai nuo suaugusių asmenų.

4. Sulaikytos šeimos apgyvendinamos atskirai, užtikrinant reikiamą privatumą.
5. Jeigu sulaikomos moteriškos lyties prašytojos, valstybės narės užtikrina, kad jos būtų apgyvendintos atskirai nuo vyriškos lyties prašytojų, išskyrus atvejus, jei pastarieji yra šeimos nariai ir visi susiję asmenys su tuo sutinka.

Išimtys pirmai pastraipai taip pat gali būti taikomos naudojimosi bendromis pramogoms ar socialinei veiklai, taip pat maisto ruošimui skirtų patalpų atveju.

6. Tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės pagrįstu kuo trumpesniu laikotarpiu gali nukrypti nuo 2 dalies trečios pastraipos, 4 dalies ir 5 dalies pirmos pastraipos, kai prašytojas sulaikomas sienos perėjimo punkte arba tranzito zonoje, išskyrus ~~Direktyvos 2013/32/ES 43~~ Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūru reglamentas] 41 straipsnyje nurodytais atvejais.

12 straipsnis

Šeimos

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad, kiek įmanoma, būtų išlaikyta jų teritorijoje esančios šeimos vienovė, jei prieglobsčio prašytojams atitinkama valstybė narė suteikia būstą. Tokios priemonės įgyvendinamos prašytojui sutinkant.

13 straipsnis

Medicinos apžiūra

Valstybės narės visuomenės sveikatos sumetimais gali pareikalauti prieglobsčio prašytojų medicinos apžiūros.

14 straipsnis

Nepilnamečių mokymas ir švietimas

1. Valstybės narės nepilnamečiams prašytojų vaikams bei nepilnamečiams prašytojams suteikia galimybę naudotis švietimo sistema panašiomis sąlygomis kaip ir savo piliečiams iki tol, kol jiems arba jų tėvams bus realiai pritaikyta išsiuntimo priemonė. Toks mokymas gali būti vykdomas apgyvendinimo centruose.

Atitinkama valstybė narė gali nustatyti apribojimą, leidžiantį naudotis tikrai valstybine švietimo sistema.

Valstybė narė neatima galimybės įgyti vidurinį išsilavinimą tik dėl tos priežasties, kad nepilnametis sulaukė pilnametystės.

- Galimybė naudotis švietimo sistema suteikiama ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo nepilnamečio arba nepilnamečio vardu pateikto tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos.

Nepilnamečiams organizuojami parengiamieji kursai, įskaitant kalbų kursus, jei tai būtina siekiant palengvinti jų naudojimąsi švietimo sistema ir dalyvavimą joje, kaip nustatyta 1 dalyje.

- Jei dėl konkrečių aplinkybių nepilnametis neturi 1 dalyje nustatytos galimybės naudotis švietimo sistema, atitinkama valstybė narė pagal savo nacionalinę teisę ir praktiką pasiūlo kitokias švietimo sąlygas.

↓ 2013/33/ES
⇒ naujas

15 straipsnis

Užimtumas

- Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę patekti į darbo rinką ne vėliau kaip per 9 ⇒ 6 ⇐ mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo datos, jei pirmojoje instancijoje kompetentinga institucija nepriėmė ⇒ administracinio ⇐ sprendimo ir prašytojas nekaltas dėl delsimo.

↓ naujas

Jei valstybė narė tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėjo iš esmės pagreitinta tvarka, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [40 straipsnio 1 dalies] [a–f] punktuose, galimybė patekti į darbo rinką nesudaroma.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

- Valstybės narės nustato sąlygas, kuriomis prašytojui suteikiama galimybė patekti į darbo rinką pagal nacionalinę teisę ir užtikrinant, ☒ užtikrina ☒, kad prašytojai ⇒, kuriems buvo sudaryta galimybė patekti į darbo rinką pagal 1 dalį, ⇐ turėtų veiksmingas galimybes patekti į darbo rinką.

Valstybės narės darbo rinkos politikos sumetimais gali teikti pirmenybę ⇨ patikrinti, ar darbo vietos negali užimti atitinkamos valstybės narės piliečiai, kiti ⇐ Sąjungos piliečiams arba valstybių, kurios yra Susitarimo dėl Europos ekonominės erdvės šalys, piliečiams, ir šalyje teisėtai gyvenantiems ☒ teisėtai toje valstybėje narėje gyvenantys ☒ trečiųjų šalių piliečiams.

↓ naujas

3. Valstybės narės užtikrina, kad su prašytojais būtų elgiamasi taip pat kaip su jos piliečiais šiose srityse:

- a) darbo sąlygų, įskaitant darbo užmokestį ir atleidimą iš darbo, atostogas ir poilsio dienas, taip pat su sveikata ir sauga darbo vietoje susijusių reikalavimų;
- b) asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas, taip pat stoti į darbuotojams ar darbdaviams atstovaujančias organizacijas ar į bet kurias kitas organizacijas, kurių nariai yra konkrečios profesijos atstovai, įskaitant teisę naudotis tokių organizacijų teikiamomis privilegijomis, nepažeidžiant nacionalinės teisės nuostatų dėl viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo;
- c) švietimo ir profesinio mokymo, išskyrus stipendijas ir paskolas studijoms bei pragyvenimui ir kitas su švietimu bei profesiniu mokymu susijusias stipendijas ir paskolas;
- d) diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialią kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų pripažinimo pagal taikomas užsienyje įgytos kvalifikacijos pripažinimo procedūras, o prašytojams, kurie negali pateikti jų kvalifikaciją įrodančių dokumentų, kiek įmanoma stengiasi sudaryti galimybes pasinaudoti visomis ankstesnio mokymosi rezultatų ir patirties vertinimo, patvirtinimo ir akreditavimo sistemomis.
- e) socialinės apsaugos sričių, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 883/2004.

Vienodą elgesį su prašytojais valstybės narės gali apriboti:

- i) pagal šios dalies b punktą, nustatant, kad jie negali dalyvauti viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų valdyme ir eiti viešosios teisės reglamentuojamas pareigas;
- ii) pagal šios dalies c punktą, tiesiogiai su konkrečia darbo veikla susijusio švietimo ir profesinio mokymo srityje;
- iii) pagal šios dalies e punktą netaikydama vienodo požiūrio šeimos ir nedarbo išmokų srityje, nedarant poveikio Reglamentui (ES) Nr. 1231/2010.

Teisė į vienodą požiūrį nesuteikia teisės gyventi šalyje, jei pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] priimtu sprendimu prašytojo teisė likti šalyje buvo panaikinta.

↓ 2013/33/ES

~~4.3.~~ Galimybė patekti į darbo rinką neatimama sprendimo apskundimo procedūros metu, jei pagal nustatytą procedūrą neigiamo sprendimo apskundimas turi sustabdomąjį poveikį, iki to laiko, kol nebus pranešta apie neigiamą sprendimą.

↴ naujas

5. Jei prašytojui buvo sudaryta galimybė patekti į darbo rinką pagal 1 dalį, valstybės narės užtikrina, kad Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [29] straipsnyje minimuose dokumentuose būtų nurodyta, kad prašytojas turi leidimą dirbti mokamą darbą.

↓ 2013/33/ES

~~16~~ straipsnis

~~Profesinis mokymas~~

~~1. Valstybės narės gali leisti prašytojams gauti profesinį mokymą, neatsižvelgiant į tai, ar jie turi galimybę patekti į darbo rinką.~~

~~2. Galimybė gauti su darbo sutartimi susijusį profesinį mokymą priklauso nuo to, kiek prašytojas turi galimybių patekti į darbo rinką pagal 15 straipsnį.~~

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

⇒ naujas

~~17~~ 16 straipsnis

Bendrosios materialinių priėmimo sąlygų ~~ir sveikatos priežiūros~~ taisyklės

1. Valstybės narės užtikrina, kad ~~tarptautinės apsaugos besiprašantys prašytojai turėtų~~ galimybę naudotis materialinėmis priėmimo sąlygomis ⇒ materialinės priėmimo sąlygos prašytojams būtų suteikiamos nuo to momento, kai jie pateikia tarptautinės

↓ 2013/33/ES

2. Valstybės narės užtikrina, kad materialinėmis priėmimo sąlygomis prašytojams būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis, kuriuo suteikiamos jų pragyvenimo garantijos ir apsaugoma jų fizinė bei psichinė sveikata.
-

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

Valstybės narės užtikrina, kad konkrečiais atvejais ~~pažeidžiamiems asmenims~~ ⇒ specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams ↩, ~~kaip numatyta 21 straipsnyje~~, taip pat ir sulaikytiems asmenims, būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad visos arba kai kurios materialinės priėmimo sąlygos sudaromos ~~ir sveikatos priežiūra suteikiama~~ su sąlyga, kad prašytojai neturi pakankamų lėšų užsitikrinti savo sveikatos būklę atitinkančio gyvenimo lygio bei pragyvenimo.
4. Valstybės narės gali pareikalauti, kad prašytojai ~~pagal 3 dalies nuostatas~~ apmokėtų ~~šioje direktyvoje~~ ☒ 3 dalyje ☒ numatytas visas su materialinėmis priėmimo sąlygomis susijusias išlaidas arba jų dalį ~~bei sveikatos priežiūros išlaidas arba jų dalį~~, jei prašytojai turi pakankamai lėšų, pavyzdžiui, jei jie pakankamai ilgą laiką dirbo.

Jei paaiškėja, jog prašytojas turėjo pakankamai lėšų apmokėti už suteiktas materialines priėmimo sąlygas ~~ir sveikatos priežiūrą~~ tuo metu, kai tie pagrindiniai poreikiai buvo tenkinami nemokamai, valstybės narės gali pareikalauti, kad prašytojas padengtų išlaidas.

↓ naujas

5. Vertindamos prašytojo išteklius, prašydamos prašytojo padengti visas arba dalį materialinių priėmimo sąlygų išlaidų arba grąžinti lėšas pagal 4 dalį, valstybės narės laikosi proporcingumo principo. Valstybės narės taip pat atsižvelgia į konkrečią prašytojo padėtį ir gerbia jo orumą bei asmens neliečiamumą, įskaitant specialius prašytojo priėmimo poreikius. Valstybės narės bet kuriomis aplinkybėmis užtikrina

prašytojui tinkamą gyvenimo lygį, kuriuo suteikiamos jo pragyvenimo garantijos ir apsaugoma jo fizinė bei psichinė sveikata.

↓ 2013/33/ES
⇒ naujas

6.5 Jeigu valstybės narės suteikia materialines priėmimo sąlygas finansinių išmokų arba talonų pavidalu, jų dydis nustatomas remiantis susijusios valstybės narės pagal teisę arba praktiką nustatytu (-ais) lygiu (-ais), siekiant suteikti tinkamas piliečių gyvenimo lygio garantijas. Šiuo atžvilgiu valstybės narės gali prašytojams sudaryti mažiau palankias sąlygas nei piliečiams, visų pirma, jeigu materialinė parama iš dalies teikiama natūra arba jeigu tuo (-ais) piliečiams taikomu (-ais) lygiu (-ais) siekiama užtikrinti aukštesnį gyvenimo lygį, nei pagal šią direktyvą nustatytas prašytojams. ⇒ Valstybės narės praneša Komisijai ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai apie nacionalinėje teisėje arba pagal nacionalinę praktiką nustatytus rodiklius, pagal kuriuos apskaičiuojamas pagal šią dalį prašytojams teikiamas finansinės paramos dydis. ⇐

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

18 17 straipsnis

Materialinių priėmimo sąlygų sudarymo būdai

1. Kai būstas suteikiamas natūra, ~~tai turėtų~~ ☒ jis turi ☒ ⇒ užtikrinti tinkamą gyvenimo lygį ir tai turi ⇐ būti viena iš toliau nurodytų formų ar jų derinys:
 - a) patalpos prašytojams apgyvendinti, kol yra nagrinėjamas prie valstybės sienos arba tranzito zonose pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas;
 - b) apgyvendinimo centrai, ~~kuriuose užtikrinamas tinkamas gyvenimo lygis;~~
 - c) privatūs namai, butai, viešbučiai ar kitos prašytojų apgyvendinimui pritaikytos patalpos.
-

↓ 2013/33/ES

2. Nedarydamos poveikio jokioms specialioms sulaikymo sąlygoms, nustatytoms 10 ir 11 straipsniuose, valstybės narės, kiek tai susiję su būstu, nurodytu šio straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose, užtikrina, kad:
 - a) prašytojams būtų garantuota jų šeimyninio gyvenimo apsauga;

- b) prašytojai turėtų galimybę bendrauti su giminaičiais, teisiniais patarėjais arba konsultantais, JTVPK ir kitais atitinkamų nacionalinių, tarptautinių ir nevyriausybinių organizacijų bei įstaigų atstovais;
- c) šeimos nariams, teisiniams patarėjams arba konsultantams ir JTVPK ir susijusios valstybės narės pripažintiems atitinkamų nevyriausybinių organizacijų atstovams suteikiama galimybė lankytis patalpose, kad jie galėtų padėti prašytojams. Toks lankymasis gali būti ribojamas tikrai dėl priežasčių, susijusių su patalpų arba su prašytojų saugumu.

↓ 2013/33/ES

⇒ naujas

- 3. ⇒ Sudarydamos materialines priėmimo sąlygas ~~Valstybės narės~~ Valstybės narės atsižvelgia į amžiaus ir lyties aspektus, taip pat į ~~pažeidžiamų asmenų~~ specialią priėmimo poreikių turinčių prašytojų ~~padėti, kiek tai susiję su prašytojais, esančiais 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose.~~
- 4. ⇒ Suteikdamos apgyvendinimą ~~Valstybės narės~~ Valstybės narės ~~1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose~~ imasi reikiamų smurto ir smurto dėl lyties, įskaitant seksualinę prievartą ir priekabiavimą, prevencijos priemonių.

↓ 2013/33/ES

- 5. Valstybės narės užtikrina, kad, kiek tai įmanoma, išlaikomi suaugę prašytojai, turintys specialią priėmimo poreikių, būtų apgyvendinami kartu su artimais suaugusiais giminaičiais, kurie jau yra toje pačioje valstybėje narėje ir kurie pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką yra už juos atsakingi.
- 6. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai būtų perkeliami iš vienos apgyvendinimo vietos į kitą būstą tikrai esant būtinybei. Valstybės narės suteikia prašytojams galimybę informuoti savo teisinius patarėjus arba konsultantus apie perkėlimą ir pranešti naująjį adresą.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

⇒ naujas

- 7. ⇒ Materialines priėmimo sąlygas teikiantys asmenys, įskaitant dirbančius ~~Apgyvendinimo centruose, dirbantys asmenys~~ turi būti tinkamai apmokyti bei būti susaistyti nacionalinėje teisėje nustatytą konfidencialumo taisyklių dėl bet kurios atliekant pareigas gautos informacijos.

↓ 2013/33/ES

8. Valstybės narės gali įtraukti prieglobsčio prašytojus dalyvauti valdant materialinius išteklius bei nematerialiose centro gyvenimo srityse per patarėjų valdybą arba gyventojų atstovų tarybą.
9. Tinkamai pagrįstais atvejais valstybės narės ypatinga tvarka kuo trumpesniam laikotarpiui materialinėms priėmimo sąlygoms gali nustatyti kitokius reikalavimus, nei numatyta šiame straipsnyje, kai:
- reikia atlikti prašytojų specialių poreikių įvertinimą pagal 22 21 straipsnį;
 - paprastai turimos apgyvendinimo galimybės yra laikinai išnaudotos.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

⇒ naujas

Sudarant tokias kitokias sąlygas bet kokiomis aplinkybėmis ~~Tokios kitokios sąlygos bet kuriuo atveju turi patenkinti pagrindinius poreikius~~ ⇒ visiems prašytojams turi būti užtikrinama sveikatos priežiūra pagal 18 straipsnį ir orumo nežeminantis gyvenimo lygis ⇐ .

↓ naujas

Pritaikiusi šias išimtines priemones atitinkama valstybė narė apie tai informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą. Taip pat ji nedelsdama informuoja Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą, jei priešasčių taikyti šias išimtines priemones nebelieka.

17a straipsnis

Priėmimo sąlygos kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje prašytojas privalo būti

- Teisės į 14–17 straipsniuose nustatytas priėmimo sąlygas prašytojas neturi jokioje kitoje valstybėje narėje, išskyrus tą, kurioje jis privalo būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas].
- Valstybės narės užtikrina visiems prašytojams orumo nežeminantį gyvenimo lygį.

3. Kol pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] bus įvykdytas nepilnamečio perkėlimas į atsakingą valstybę narę, valstybės narės suteikia jam galimybę dalyvauti tinkamoje švietimo veikloje.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

~~18~~ 18 straipsnis

Sveikatos priežiūra

1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams ⇒ – nesvarbu, kur jie privalo būti pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] – ⇐ būtų suteikta reikalinga sveikatos priežiūra, į kurią įeina bent jau pirmoji medicinos pagalba ir būtinausias ligų, įskaitant rimtus psichikos sutrikimus, gydymas ~~ligų ir rimtų psichikos sutrikimų atveju.~~

↓ 2013/33/ES

2. Valstybės narės specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams suteikia būtiną medicinos ar kitokią pagalbą, įskaitant prireikus tinkamą psichinės sveikatos priežiūrą.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

III SKYRIUS

**MATERIALINIŲ PRIĖMIMO SĄLYGŲ PAKEITIMAS, APRIBOJIMAS
ARBA PANAIKINIMAS**

~~19~~ 19 straipsnis

Materialinių priėmimo sąlygų pakeitimas, apribojimas arba panaikinimas

1. ⇒ Prašytojų, kurie privalo būti jų teritorijoje pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas], atžvilgiu 2 dalyje apibūdintose situacijose ⇐ ~~v~~ Valstybės narės gali:

↓ naujas

- a) būsto, maisto, aprangos ir kitų pagrindinių ne maisto produktų teikimą finansinių išmokų pavidalu arba talonais pakeisti materialinių priėmimo sąlygų teikimu natūra; arba
-

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

⇒ naujas

- b) apriboti arba išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais panaikinti ~~materialines priėmimo sąlygas~~ ⇒ dienpinigius. ⇐

2. ☒ 1 dalis taikoma ☒, kai prašytojas:

- a) palieka kompetentingos institucijos jam paskirtą gyvenamąją vietą, jos neinformavęs arba be leidimo, jei tokio reikia ⇒ , arba pasislepia ⇐; arba
- b) nevykdo reikalavimo prisistatyti arba nepaiso prašymų suteikti informacijos ar atvykti asmeninio pokalbio, susijusio su prieglobsčio suteikimo procedūra, per pagrįstą laikotarpį, kuris nustatytas nacionalinėje teisėje; arba
- c) yra pateikęs paskesnę prašymą, kaip apibrėžta ~~Direktyvos 2013/32/ES 2 straipsnio c punkte~~ Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [4 straipsnio 2 dalies i punkte]; arba
- ☒ d) nuslėpė finansinius išteklius, taip nepagrįstai pasinaudodamas materialinėmis priėmimo sąlygomis; arba ☒
-

↓ naujas

- e) sunkiai pažeidė apgyvendinimo centro taisykles arba elgėsi akivaizdžiai agresyviai; arba
- f) nedalyvauja privalomose integracijos programose; arba
- g) neįvykdė Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] [4 straipsnio 1 dalyje] nustatyto įsipareigojimo ir be tinkamo pagrindo išvykę į kitą valstybę narę pateikė ten prašymą; arba
- h) buvo gražintas iš kitos valstybės narės, kurioje slėpėsi.
-

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

⇒ naujas

Kiek tai susiję su a ir b ~~punktuose nurodytais atvejais~~ ☒ punktais ☒, kai prašytojas surandamas arba pats savanoriškai prisistato kompetentingai institucijai, priimamas tinkamai pagrįstas sprendimas, kuris remiasi pasišalinimo priežastimis, dėl kai kurių arba visų materialinių priėmimo sąlygų, kurios buvo ⇒ pakeistos, ⇐ panaikintos ar apribotos, taikymo atnaujinimo.

~~2. Valstybės narės taip pat gali apriboti materialines priėmimo sąlygas, kai jos gali nustatyti, kad prašytojas be pateisinamos priežasties nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo, kai tik tai praktiškai buvo įmanoma atvykus į tą valstybę narę.~~

~~3. Valstybės narės gali apriboti arba panaikinti materialines priėmimo sąlygas, jei prašytojas nuslėpė finansinius išteklius, taip nepagrįstai pasinaudodamas materialinėmis priėmimo sąlygomis.~~

~~4. Valstybės narės gali nustatyti taikytinas sankcijas už sunkius apgyvendinimo centrų taisyklių pažeidimus bei už akivaizdžiai agresyvių elgesį.~~

3.5. Sprendimai dėl materialinių priėmimo sąlygų ⇒ pakeitimo, ⇐ apribojimo ar panaikinimo ~~arba dėl šio straipsnio 1 ir 2, 3 ir 4 dalyse nurodytų sankcijų~~ kiekvienu atveju priimami ~~individualiai~~, objektyviai ir nešališkai ⊗, atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes, ⇐ bei pateikiant priežastis. Priimant sprendimus, dėmesys skiriamas konkrečiai to asmens padėčiai, ypač sprendžiant dėl ⇒ specialių poreikių turinčių prašytojų ⇐ ~~tų asmenų, kuriems taikomas 21 straipsnis~~, atsižvelgiant į proporcingumo principą. Valstybės narės visais atvejais užtikrina galimybę gauti sveikatos priežiūrą pagal ~~19~~ 18 straipsnį ir visiems prašytojams užtikrina orumo nežeminantį gyvenimo lygį.

4.6. Valstybės narės užtikrina, kad materialinės priėmimo sąlygos nebūtų ⇒ pakeistos, ⇐ panaikintos arba apribotos anksčiau nei priimtas sprendimas pagal 3 ~~5~~ dalį.

IV SKYRIUS

NUOSTATOS DĖL ~~PAŽEIDŽIAMŲ ASMENŲ~~ ⊗ SPECIALIŲ PRIĖMIMO POREIKIŲ TURINČIŲ PRAŠYTOJŲ ⇐

~~21~~ 20 straipsnis

⊗ Specialių priėmimo poreikių turintys prašytojai ⇐ ~~Bendrasis principas~~

~~Valstybės narės atsižvelgia į specifinius pažeidžiamų asmenų, pavyzdžiui, nepilnamečių, nelydimų nepilnamečių, žmonių su negalia, vyresnio amžiaus žmonių, nėščių moterų, nepilnamečius vaikus turinčių vienišų tėvų, prekybos žmonėmis aukų, sunkiai sergančių, psichikos sutrikimų turinčių asmenų, taip pat asmenų, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą arba kitokias sunkaus psichologinio, fizinio arba seksualinio smurto formas, pavyzdžiui, moterų lyties organų žalojimo aukų, poreikius Nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinama ši direktyva ⇒, valstybės narės atsižvelgia į išskirtinę specialių priėmimo poreikių turinčių prašytojų padėtį ⇐.~~

~~Pažeidžiamų asmenų~~ Specialių priėmimo poreikių vertinimas

1. Siekdamas veiksmingai įgyvendinti 21 20 straipsnį, valstybės narės ⇒ sistemingai ⇐ vertina, ar prašytojas yra specialių priėmimo poreikių turintis prašytojas. Valstybės narės taip pat nurodo tokių poreikių pobūdį.

Tas vertinimas pradedamas /~~per pagrįstą laikotarpį~~/ ⇒ kuo greičiau ⇐ nuo tada, kai paprašoma tarptautinės apsaugos, ir gali būti įtraukiamas į galiojančias nacionalines procedūras ⇒ arba Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [19] straipsnyje nurodytą vertinimą ⇐. Valstybės narės užtikrina, kad tie specialūs priėmimo poreikiai būtų tenkinami taip pat atsižvelgiant į ~~šiame~~ direktyvos ~~nuostatas~~, jeigu jie išaiškėja vėlesniu prieglobsčio procedūros etapu.

↓ 2013/33/ES

Valstybės narės užtikrina, kad specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams teikiant pagalbą pagal šią direktyvą būtų atsižvelgiama į jų specialius priėmimo poreikius per visą prieglobsčio procedūrą ir būtų tinkamai stebima jų padėtis.

↓ naujas

2. Taikydamos 1 dalį valstybės narės užtikrina, kad 26 straipsnyje nurodyti darbuotojai:

- a) būtų apmokyti ir toliau mokomi nustatyti svarbiausius požymius, kad prašytojui reikia specialių priėmimo sąlygų, ir juos nustatę, imtūsi priemonių, kad tie poreikiai būtų patenkinti;
- b) įtrauktų informaciją apie specialius prašytojo priėmimo poreikius į prašytojo bylą, taip pat nurodytą joje a punkte minėtus požymius ir pateiktų rekomendacijų, kokios rūšies paramos prašytojui gali reikėti;
- c) jei yra požymių, kad prašytojai gali būti nukentėję nuo kankinimų, išprievartavimo arba kitokių formų sunkaus psichologinio, fizinio arba seksualinio smurto ir kad tai gali turėti reikšmės jų priėmimo poreikiams, nukreiptų prašytojus į gydytoją ar psichologą, kurie geriau įvertintų jų psichologinę ir fizinę būklę; ir
- d) sprendami, kokios rūšies speciali priėmimo parama galėtų būti suteikta prašytojui, atsižvelgtų į tokios apžiūros rezultatus.

↓ 2013/33/ES
⇒ naujas

~~3.2.~~ 1 dalyje nurodytas vertinimas nebūtinai atliekamas administracinės procedūros forma.

~~4.3.~~ ~~Pasinaudoti pagal šią direktyvą teikiama specialia parama gali tik pažeidžiami asmenys pagal 21 straipsnį~~ ⇒ specialių priėmimo poreikių turintys prašytojai ⇐.

↓ 2013/33/ES

~~5.4.~~ 1 dalyje numatytas vertinimas nedaro poveikio tarptautinės apsaugos poreikio vertinimui pagal ~~Direktyvą 2011/95/ES~~ Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Priskyrimo reglamentas].

~~23~~ 22 straipsnis

Nepilnamečiai

1. Valstybės narės, įgyvendindamos su nepilnamečiais susijusias šios direktyvos nuostatas, pirmiausia atsižvelgia į vaiko interesus. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai turėtų tokias gyvenimo sąlygas, kokių reikia jų fiziniam, protiniam, dvasiniam, moraliniam ir socialiniam vystymuisi.
2. Vertindamos vaiko interesus, valstybės narės visų pirma tinkamai atsižvelgia į šiuos veiksnius:
 - a) šeimos susijungimo galimybes;
 - b) nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, ypač – į nepilnamečio patirtį;
 - c) saugumo ir apsaugos aspektus, ypač jei nepilnamečiui kyla grėsmė, kad nepilnametis yra arba gali tapti prekybos žmonėmis auka;
 - d) nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą.
3. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai turėtų galimybę užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas, ~~18~~ 17 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose, taip pat veiklą gryname ore.
4. Valstybės narės suteikia galimybę naudotis reabilitacijos paslaugomis tiems nepilnamečiams, kurie yra patyrę bet kokią prievartą, buvo be priežiūros,

išnaudojami, kankinami, su kuriais buvo žiauriai, nežmoniška ir žeminančiai elgiamasi arba kurie yra nukentėję karinių konfliktų metu, bei užtikrina, kad būtų teikiama reikiama psichinės sveikatos priežiūra ir prireikus suteikta kvalifikuota psichologinė pagalba.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

5. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai prašytojų vaikai arba nepilnamečiai prašytojai būtų apgyvendinti su savo tėvais, ~~nesusituokusiais jų nepilnamečiais broliais ir (arba) seserimis~~ arba su suaugusiu asmeniu, kuris už juos ☒ ir už jų nesusituokusius nepilnamečius brolius ir (arba) seseris ☒ atsakingas pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką, jei tai daroma atsižvelgiant į atitinkamų nepilnamečių interesus.
46. Su ⇒ nepilnamečiais, įskaitant ⇐ ~~nelydimais nepilnamečiais~~, dirbantys asmenys ⇒ negali turėti patvirtintų įrašų apie nusikaltimus ar pažeidimus vaikų atžvilgiu, ⇐ ~~turi būti dalyvavę reikiamuose~~ ☒ reguliariai dalyvauja atitinkamuose ☒ mokymuose, ~~susijusiuose su jų poreikiais, ir toliau juose dalyvauti~~, ⇒ apie nelydimų nepilnamečių teises ir poreikius, įskaitant apie taikytinas vaikų apsaugos normas, ⇐ ~~bei būti~~ ☒ ir yra ☒ susaistyti nacionalinėje teisėje numatytų konfidencialumo taisyklių dėl bet kokios atliekant pareigas gautos informacijos.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

~~24~~ 23 straipsnis

Nelydimi nepilnamečiai

1. Valstybės narės kuo skubiau ⇒ , ne vėliau kaip per penkias dienas nuo tada, kai nelydimas nepilnametis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, ⇐ imasi priemonių, kad užtikrintų, jog ☒ globėjas ☒ ~~atstovas~~ atstovautų ir padėtų nelydimam nepilnamečiui pasinaudoti šioje direktyvoje nustatytais teisėmis ir vykdyti pareigas. ⇒ Šias funkcijas gali atlikti pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [22] straipsnį paskirtas globėjas. ⇐ Nelydimas nepilnametis nedelsiant informuojamas apie ☒ globėjo ☒ ~~atstovo~~ paskyrimą. ☒ Kai nepilnamečio globėju paskiriama organizacija, ji paskiria atsakingą asmenį, kuris vykdytų globėjo pareigas nelydimo nepilnamečio atžvilgiu pagal šią direktyvą. ☒. ☒ Globėjas ☒ ~~Atstovas~~ savo pareigas vykdo pagal vaiko interesų principą, kaip nustatyta 22 ~~23~~ straipsnio 2 dalyje, ~~ir šiuo tikslu~~ turi ☒ tam ☒ reikiamos patirties ⇒ ir neturi patvirtintų įrašų apie nusikaltimus ar pažeidimus vaikų atžvilgiu ⇐. Siekiant užtikrinti 22 ~~23~~ straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, asmuo, kuris veikia kaip ☒ globėjas ☒ ~~atstovas~~, pakeičiamas tik tuo atveju, kai būtina. Organizacijos arba asmenys, kurie turi arba potencialiai galėtų

turėti interesų konfliktą su nelydimų nepilnamečių interesais, ~~negali tapti atstovais~~
⇒ globėjais neskiriami ⇐ .

~~Atitinkamos institucijos reguliariai vertina padėtį, įskaitant tai, ar suteiktos reikiamos priemonės nelydimam nepilnamečiui atstovauti.~~

↓ naujas

Valstybės narės užtikrina, kad globėjas vienu metu nebūtų atsakingas už neproporcingai didelį skaičių nelydimų nepilnamečių, kas trukdytų jam veiksmingai vykdyti savo užduotis. Valstybės narės paskiria subjektus arba asmenis, kurie reguliariai įvertina, ar globėjai tinkamai atlieka savo užduotis. Šie subjektai arba asmenys taip pat įgalioti nagrinėti nelydimų nepilnamečių skundus dėl globėjų.

↓ 2013/33/ES

2. Pateikę tarptautinės apsaugos prašymą, nelydimi nepilnamečiai nuo tada, kai buvo įleisti į teritoriją, iki tol, kol yra priversti palikti valstybę narę, kurioje buvo prašoma tarptautinės apsaugos arba vyksta tokio prašymo nagrinėjimas, apgyvendinami:
- su suaugusiais giminaičiais;
 - globėjų šeimoje;
 - apgyvendinimo centruose, specialiai pritaikytuose priimti nepilnamečius;
 - kitose nepilnamečiams gyventi tinkamose vietose.

16 metų ir vyresnius nelydimus nepilnamečius valstybės narės gali apgyvendinti suaugusiems prašytojams skirtuose apgyvendinimo centruose, jeigu tai atitinka jų interesus, kaip nustatyta ~~22~~ ~~23~~ straipsnio 2 dalyje.

Kiek įmanoma, broliai ir (arba) seserys neišskiriami, atsižvelgiant į atitinkamo nepilnamečio interesus, ypač į jo amžių ir brandą. Nelydimų nepilnamečių gyvenamoji vieta keičiama kuo rečiau.

3. Valstybės narės imasi kuo greičiau surasti nelydimo nepilnamečio šeimos narius, prireikus padedant tarptautinėms arba kitoms susijusioms organizacijoms, kai yra paprašyta tarptautinės apsaugos, tuo pačiu metu saugodamos jo interesus. Tais atvejais, kai gali kilti grėsmė nepilnamečio arba jo artimų giminaičių, ypač jeigu jie yra likę kilmės šalyje, gyvybei ar vientisumui, reikia stengtis, kad informacija apie tuos asmenis būtų renkama, tvarkoma ir perduodama laikantis konfidencialumo, kad būtų išvengta pavojaus jų saugumui.

↓ 2013/33/ES
⇒ naujas

~~25~~ 24 straipsnis

Kankinimų ir smurto aukos

1. Valstybės narės užtikrina, kad ⇒ žalą dėl lyties, ⇐ kankinimus, išprievartavimą ar kitokius rimtus smurtinius veiksmus patyrę asmenys gautų reikiamą pagalbą dėl tokiomis veiksmais padarytos žalos, visų pirma galėtų naudotis tinkamu medicininiu ir psichologiniu gydymu arba priežiūra.

↓ 2013/33/ES

2. Su kankinimų, išprievartavimo ar kitokio sunkaus smurto aukomis dirbantys asmenys turi būti dalyvavę reikiamuose mokymuose, susijusiuose su jų poreikiais, ir toliau juose dalyvauti, bei būti susaistyti nacionalinėje teisėje numatytų konfidencialumo taisyklių dėl bet kokios atliekant pareigas gautos informacijos.

↓ 2013/33/ES
⇒ naujas

V SKYRIUS

SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

~~26~~ 25 straipsnis

Sprendimų apskundimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad sprendimus dėl paramos pagal šią direktyvą suteikimo, ⇒ pakeitimo, ⇐ panaikinimo arba apribojimo arba pagal 7 straipsnį individualiai su prašytojais susijusius priimtus sprendimus būtų galima apskųsti pagal nacionalinę teisę nustatyta tvarka. Bent jau paskutinėje instancijoje turi būti suteikta galimybė kreiptis į teisminę instituciją, apskundžiant sprendimą arba dėl jo faktinio ir teisinio peržiūrėjimo.

↓ 2013/33/ES

2. Sprendimo apskundimo arba peržiūrėjimo 1 dalyje nurodytoje teisminėje institucijoje atvejais, valstybės narės užtikrina, kad pateikus prašymą būtų skiriama nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas tiek, kiek tokia pagalba būtina užtikrinant veiksmingas galimybes pasinaudoti teisingumo sistema. Tai apima bent reikiamų procedūrinių dokumentų parengimą ir dalyvavimą posėdyje teisminėse institucijose prašytojo vardu.

Nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą teikia tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ar gali užsiimti tokia veikla ir kurie neturi arba potencialiai negalėtų turėti konflikto su prašytojų interesais.

3. Valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas būtų skiriami:
 - a) tik tiems asmenims, kurie neturi pakankamų išteklių; ir (arba)
 - b) tik tuo atveju, jei paslaugas teikia teisiniai patarėjai arba kiti konsultantai, kurie pagal nacionalinę teisę specialiai skiriami padėti ir atstovauti prašytojams.

Valstybės narės gali nustatyti, kad nemokama teisinė pagalba ir atstovas neskiriami, jeigu, kompetentingos institucijos manymu, nėra realios tikimybės, kad sprendimo apskundimas arba peržiūrėjimas bus sėkmingi. Tokiu atveju valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba ir atstovavimas nebūtų savavališkai apribojami ir kad nebūtų trukdoma prašytojui veiksmingai pasinaudoti teisingumo sistema.

4. Valstybės narės taip pat gali:
 - a) nustatyti piniginius ir (arba) laiko apribojimus nemokamos teisinės pagalbos teikimui ir atstovavimui, jeigu tokiais apribojimais savavališkai neribojama galimybė pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu;
 - b) nustatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų atžvilgiu prašytojams nebūtų taikomos palankesnės sąlygos, nei jų piliečiams paprastai taikomos sąlygos.

5. Valstybės narės gali pareikalauti, kad joms būtų visiškai arba iš dalies atlygintos patirtos išlaidos, jeigu ir kai prašytojo finansinė padėtis žymiai pagerėja, arba jeigu sprendimas suteikti tokią paramą buvo priimtas remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.

6. Galimybės pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu tvarka nustatoma nacionalinėje teisėje.

VI SKYRIUS

PRIĖMIMO SISTEMOS VEIKSMINGUMO TOBULINIMO PRIEMONĖS

~~27~~ 26 straipsnis

Kompetentingos institucijos

Kiekviena valstybė narė praneša Komisijai apie institucijas, kurios atsakingos už pareigų, atsirandančių pagal šią direktyvą, vykdymą. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokius su tokių institucijų tapatybe susijusius pakeitimus.

↓ 2013/33/ES
⇒ naujas

~~28~~ 27 straipsnis

Vadovavimo, stebėsenos ir kontrolės sistema

1. Valstybės narės su derama pagarba savo konstitucinei santvarkai nustato atitinkamus mechanizmus, siekdamos užtikrinti, kad būtų nustatytas tinkamas vadovavimasis priėmimo sąlygų lygiu, jo stebėseną ir kontrolę. ⇒ Valstybės narės atsižvelgia į [priėmimo sąlygoms taikytinus veiklos standartus ir rodiklius, sukurtus Europos prieglobsčio paramos biuro / Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros] ir visus kitus priėmimo sąlygoms taikytinus veiklos standartus, rodiklius ar gaires, nustatytus pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamentas] [12] straipsnį. ⇐
2. ~~Naudodamos I priede nustatytą formą valstybės narės Komisijai pateikia susijusią informaciją ne vėliau kaip 2016 m. liepos 20 d.~~ ⇒ Valstybių narių priėmimo sistemos stebimos ir vertinamos pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamentas] [5 skyriuje] nustatytą procedūrą. ⇐

↓ naujas

28 straipsnis

Nenumatytų atvejų planavimas

1. Kiekviena valstybė narė parengia nenumatytų atvejų planą, kuriame numatomos priemonės, kurių, siekiant užtikrinti tinkamą prašytojų priėmimą pagal šią direktyvą,

planuojama imtis tais atvejais, kai valstybė narė susiduria su neproporcingai dideliu skaičiumi tarptautinės apsaugos prašytojų. Tarptautinės apsaugos prašytojais turi būti laikomi prašytojai, privalantys būti jos teritorijoje, įskaitant prašytojus, už kuriuos valstybė narė atsakinga pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas], atsižvelgiant į taisomąjį paskirstymo mechanizmą, nustatytą to reglamento VII skyriuje.

2. Pirmasis nenumatytų atvejų planas parengiamas naudojant šabloną, kurį sukurs Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra, ir ne vėliau kaip per [6 mėnesius nuo šios direktyvos įsigaliojimo] pateikiamas Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai. Vėliau Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai kas dvejus metus teikiamas atnaujintas nenumatytų atvejų planas. Pradėjusios taikyti nenumatytų atvejų planą, valstybės narės visada informuoja apie tai Komisiją ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrą.
3. Nenumatytų atvejų planai, visų pirma juose numatytų priemonių tinkamumas, stebimi ir vertinami pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamentas] [5 skyriuje] nustatytą procedūrą.

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)
⇒ naujas

29 straipsnis

Personas ir ištekliai

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad šią direktyvą įgyvendinančioms institucijoms ir kitoms organizacijoms būtų suteiktas būtinas pagrindinis mokymas, atsižvelgiant į prašytojų, tiek į vyrų, tiek į moterų, poreikius. ⇒ Tam valstybės narės įtraukia Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros parengtą Europos prieglobsčio srities mokymo programą į darbuotojų mokymus, rengiamus pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamentas]. ↵
2. Valstybės narės skiria reikiamus išteklius, susijusius su nacionalinės teisės aktais, kuriais įgyvendinama šia direktyva.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30 straipsnis

~~Ataskaitos~~ ☒ **Stebėjimas ir vertinimas** ☒

Ne vėliau kaip ~~2017 m. liepos 20 d.~~ ☒ [per trejus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo] ☒ ☒, o vėliau ne rečiau kaip kas penkerius metus ☒ Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą ir siūlo būtinus dalinius pakeitimus.

Valstybės narės ☒ Komisijos prašymu ☒ ne vėliau kaip ~~2016 m. liepos 20 d.~~ ☒ [po dvejų metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo], o vėliau kas penkerius metus, ☒ atsiunčia Komisijai visą ataskaitai parengti reikalingą informaciją.

~~Pateikusi pirmą ataskaitą, Komisija ne rečiau kaip kas penkeri metai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.~~

31 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ~~ne vėliau kaip 2015 m. liepos 20 d.~~ ☒ per [6 mėnesius nuo šios direktyvos įsigaliojimo] ☒ priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi ☒ 1–8, 11, 15–25 ir 57–30 straipsnių ☒ ~~1–12, 14–28 ir 30 straipsnių bei I priede.~~ Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas ~~priemones~~ ☒ nuostatas ☒, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės. Jos taip pat įtraukia teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose esančios nuorodos į šią direktyvą panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

32 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva ~~2003/9/EB~~ ☒ 2013/33/ES ☒ yra panaikinama valstybėms narėms, kurioms ji taikoma, nuo ~~2015 m. liepos 21 d.~~ ☒ [pirmos dienos po 31 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos datos] ☒, nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su I priede ~~I priedo B dalyje~~ nurodytos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminu.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal II III priede pateiktą atitikties lentelę.

33 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

~~13 ir 29 straipsniai ir I priedas taikomi nuo 2015 m. liepos 21 d.~~

34 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

I PRIEDAS

~~Informacijai, kurią turi pateikti valstybės narės, kaip nustatyta 28 straipsnio 2 dalyje, perduoti naudotina forma~~

~~Po 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos datos informacija, kurią turi pateikti valstybės narės, dar kartą pateikiama Komisijai, jeigu yra esminių nacionalinės teisės arba praktikos pakeitimų, dėl kurių pateikta informacija pasensta.~~

- ~~1. Pagal 2 straipsnio k punktą ir 22 straipsnį paaiškinkite skirtingus specialių priėmimo poreikių turinčių asmenų nustatymo etapus, įskaitant jo pradžią ir jo pabarinius, kiek tai susiję su jų poreikių tenkinimu, ypač nelydimų nepilnamečių, asmenų, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą arba kitoki sunkų psichologinį, fizinį arba seksualinį smurtą, taip pat prekybos žmonėmis aukų atveju.~~
- ~~2. Pateikite visą informaciją apie 6 straipsnyje nurodytų dokumentų rūši, pavadinimą ir formatą.~~
- ~~3. Pagal 15 straipsnį nurodykite atvejus, kai prašytojų galimybei patekti į darbo rinką taikomos specialios sąlygos, ir išsamiai nurodykite tokius apribojimus.~~
- ~~4. Pagal 2 straipsnio g punktą išsamiai apibūdinkite, kaip teikiamos materialinės priėmimo sąlygos (t. y. kokios materialinės priėmimo sąlygos teikiamos natūra, pinigais, talonais ar naudojant tuos būdus) ir nurodykite prašytojams mokamų dienpinigių dydį.~~
- ~~5. Kai taikoma, pagal 17 straipsnio 5 dalį paaiškinkite atskaitos tašką (-us), kuris (-ie) taikomas (-i) pagal nacionalinę teisę arba praktiką siekiant nustatyti prašytojams teikiamos finansinės paramos dydį. Jeigu prašytojams sudaromos nepalankesnės sąlygos nei piliečiams, paaiškinkite to priežastis.~~

↓ 2013/33/ES (pritaikytas)

ANNEX III

A-DALIS

Panaikinta direktyva

(nurodyta 32 straipsnyje)

~~Tarybos direktyva 2003/9/EB~~

~~(OL L 31, 2003 2 6, p. 18)~~

B-DALIS

Perkėlimo į nacionalinę teisę terminas

(nurodytas 31 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas
2003/9/EB	2005 m. vasario 6 d.
☒ 2013/33/ES ☒	☒ 2015 m. liepos 20 d. ☒

III PRIEDAS
Atitikties lentelė

Direktyva 2003/9/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio įžanginė formuluotė	2 straipsnio įžanginė formuluotė
2 straipsnio a punktas	—
2 straipsnio b punktas	—
—	2 straipsnio a punktas
2 straipsnio e punktas	2 straipsnio b punktas
2 straipsnio d punkto įžanginė formuluotė	2 straipsnio e punkto įžanginė formuluotė
2 straipsnio d punkto i papunktis	2 straipsnio e punkto pirma įtrauka
2 straipsnio d punkto ii papunktis	2 straipsnio e punkto antra įtrauka
—	2 straipsnio e punkto trečia įtrauka
2 straipsnio e, f ir g punktai	—
—	2 straipsnio d punktas
2 straipsnio h punktas	2 straipsnio e punktas
2 straipsnio i punktas	2 straipsnio f punktas
2 straipsnio j punktas	2 straipsnio g punktas
2 straipsnio k punktas	2 straipsnio h punktas
2 straipsnio l punktas	2 straipsnio i punktas
—	2 straipsnio j punktas
—	2 straipsnio k punktas
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis

5 straipsnis	5 straipsnis
6 straipsnio 1–5 dalys	6 straipsnio 1–5 dalys
—	6 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 1 ir 2 dalys	7 straipsnio 1 ir 2 dalys
7 straipsnio 3 dalis	—
7 straipsnio 4–6 dalys	7 straipsnio 3–5 dalys
—	8 straipsnis
—	9 straipsnis
—	10 straipsnis
—	11 straipsnis
8 straipsnis	12 straipsnis
9 straipsnis	13 straipsnis
10 straipsnio 1 dalis	14 straipsnio 1 dalis
10 straipsnio 2 dalis	14 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
—	14 straipsnio 2 dalies antra pastraipa
10 straipsnio 3 dalis	14 straipsnio 3 dalis
11 straipsnio 1 dalis	—
—	15 straipsnio 1 dalis
11 straipsnio 2 dalis	15 straipsnio 2 dalis
11 straipsnio 3 dalis	15 straipsnio 3 dalis
11 straipsnio 4 dalis	—
12 straipsnis	16 straipsnis
13 straipsnio 1–4 dalys	17 straipsnio 1–4 dalys
13 straipsnio 5 dalis	—
—	17 straipsnio 5 dalis

14 straipsnio 1 dalis	18 straipsnio 1 dalis
14 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos įžanginė formuluoė, a ir b punktai	18 straipsnio 2 dalies įžanginė formuluoė, a ir b punktai
14 straipsnio 7 dalis	18 straipsnio 2 dalies c punktas
—	18 straipsnio 3 dalis
14 straipsnio 2 dalies antra pastraipa	18 straipsnio 4 dalis
14 straipsnio 3 dalis	—
—	18 straipsnio 5 dalis
14 straipsnio 4 dalis	18 straipsnio 6 dalis
14 straipsnio 5 dalis	18 straipsnio 7 dalis
14 straipsnio 6 dalis	18 straipsnio 8 dalis
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos įžanginė formuluoė, pirma įtrauka	18 straipsnio 9 dalies pirmos pastraipos įžanginė formuluoė, a punktas
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos antra įtrauka	—
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos trečia įtrauka	18 straipsnio 9 dalies pirmos pastraipos b punktas
14 straipsnio 8 dalies pirmos pastraipos ketvirta įtrauka	—
14 straipsnio 8 dalies antra pastraipa	18 straipsnio 9 dalies antra pastraipa
15 straipsnis	19 straipsnis
16 straipsnio 1 dalies įžanginė formuluoė	20 straipsnio 1 dalies įžanginė formuluoė
16 straipsnio 1 dalies a punkto pirmos pastraipos pirma, antra ir trečia įtraukos	20 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktai
16 straipsnio 1 dalies a punkto antra pastraipa	20 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
16 straipsnio 1 dalies b punktas	—
16 straipsnio 2 dalis	—
—	20 straipsnio 2 ir 3 dalys

16 straipsnio 3–5 dalys	20 straipsnio 4–6 dalys
17 straipsnio 1 dalis	21 straipsnis
17 straipsnio 2 dalis	—
—	22 straipsnis
18 straipsnio 1 dalis	23 straipsnio 1 dalis
—	23 straipsnio 2 ir 3 dalys
18 straipsnio 2 dalis	23 straipsnio 4 dalis
—	23 straipsnio 5 dalis
19 straipsnis	24 straipsnis
20 straipsnis	25 straipsnio 1 dalis
—	25 straipsnio 2 dalis
21 straipsnio 1 dalis	26 straipsnio 1 dalis
—	26 straipsnio 2–5 dalys
21 straipsnio 2 dalis	26 straipsnio 6 dalis
22 straipsnis	—
—	27 straipsnis
23 straipsnis	28 straipsnio 1 dalis
—	28 straipsnio 2 dalis
24 straipsnis	29 straipsnis
25 straipsnis	30 straipsnis
26 straipsnis	31 straipsnis
—	32 straipsnis
27 straipsnis	33 straipsnio pirma pastraipa
—	33 straipsnio antra pastraipa
28 straipsnis	34 straipsnis

I	I priedas
II	II priedas
III	III priedas

II PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 2013/33/ES	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio įžanginė formuluotė	2 straipsnio įžanginė formuluotė
2 straipsnio a punktas	2 straipsnio 1 dalis
2 straipsnio b punktas	2 straipsnio 2 dalis
2 straipsnio c punktas	2 straipsnio 3 dalis
2 straipsnio d punktas	2 straipsnio 4 dalis
2 straipsnio e punktas	2 straipsnio 5 dalis
2 straipsnio f punktas	2 straipsnio 6 dalis
2 straipsnio g punktas	2 straipsnio 7 dalis
2 straipsnio h punktas	2 straipsnio 8 dalis
2 straipsnio i punktas	2 straipsnio 9 dalis
—	2 straipsnio 10 dalis
—	2 straipsnio 11 dalis
2 straipsnio j punktas	2 straipsnio 12 dalis
2 straipsnio k punktas	2 straipsnio 13 dalis
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis
5 straipsnis	5 straipsnis
6 straipsnio 1–4 dalys	—
6 straipsnio 5 dalis	6 straipsnis

6 straipsnio 6 dalis	—
7 straipsnio 1 dalis	7 straipsnio 1 dalis
7 straipsnio 2 dalis	7 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
—	7 straipsnio 2 dalies antra pastraipa
—	7 straipsnio 3 dalis
7 straipsnio 3 dalis	7 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 4 ir 5 dalys	7 straipsnio 4 ir 5 dalys
—	7 straipsnio 7 ir 8 dalys
8 straipsnio 1 ir 2 dalys	8 straipsnio 1 ir 2 dalys
8 straipsnio 3 dalies a ir b punktai	8 straipsnio 3 dalies a ir b punktai
—	8 straipsnio 3 dalies c punktas
8 straipsnio 3 dalies c punktas	8 straipsnio 3 dalies d punktas
8 straipsnio 3 dalies d punktas	8 straipsnio 3 dalies e punktas
8 straipsnio 3 dalies e punktas	8 straipsnio 3 dalies f punktas
8 straipsnio 3 dalies f punktas	8 straipsnio 3 dalies g punktas
8 straipsnio 3 dalies antra pastraipa	8 straipsnio 3 dalies antra pastraipa
8 straipsnio 4 dalis	8 straipsnio 4 dalis
9 straipsnis	9 straipsnis
10 straipsnis	10 straipsnis
11 straipsnis	11 straipsnis
12 straipsnis	12 straipsnis
13 straipsnis	13 straipsnis
14 straipsnis	14 straipsnis
15 straipsnio 1 dalis	15 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa
—	15 straipsnio 1 dalies antra pastraipa

15 straipsnio 2 dalis	15 straipsnio 2 dalis
—	15 straipsnio 3 dalis
15 straipsnio 3 dalis	15 straipsnio 4 dalis
—	15 straipsnio 5 dalis
16 straipsnis	—
17 straipsnio 1–4 dalys	16 straipsnio 1–4 dalys
—	16 straipsnio 5 dalis
17 straipsnio 5 dalis	16 straipsnio 6 dalis
18 straipsnio 1–8 dalys	17 straipsnio 1–8 dalys
18 straipsnio 9 dalies pirma ir antra pastraipos	17 straipsnio 9 dalies pirma ir antra pastraipos
—	17 straipsnio 9 dalies trečia pastraipa
—	17a straipsnis
19 straipsnis	18 straipsnis
20 straipsnio įžanginė formuluotė	19 straipsnio 1 dalis
20 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a–c punktai	19 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a–c punktai
—	19 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos e–h punktai
20 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	19 straipsnio 2 dalies antra pastraipa
20 straipsnio 2 dalis	—
20 straipsnio 3 dalis	19 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punktas
20 straipsnio 4 dalis	—
20 straipsnio 5 dalis	19 straipsnio 3 dalis
20 straipsnio 6 dalis	19 straipsnio 4 dalis
21 straipsnis	20 straipsnis
22 straipsnio 1 dalis	21 straipsnio 1 dalis

—	21 straipsnio 2 dalis
22 straipsnio 2–4 dalys	21 straipsnio 3–5 dalys
23 straipsnio 1–5 dalys	22 straipsnio 1–5 dalys
—	22 straipsnio 6 dalis
24 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	23 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa
24 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	—
—	23 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
24 straipsnio 2 ir 3 dalys	23 straipsnio 2 ir 3 dalys
24 straipsnio 4 dalis	22 straipsnio 6 dalis
25 straipsnis	24 straipsnis
26 straipsnis	25 straipsnis
27 straipsnis	26 straipsnis
28 straipsnis	27 straipsnis
—	28 straipsnis
29 straipsnis	29 straipsnis
30 straipsnio 1 ir 2 dalys	30 straipsnio 1 ir 2 dalys
30 straipsnio 3 dalis	—
31 straipsnis	31 straipsnis
32 straipsnis	32 straipsnis
33 straipsnio 1 dalis	33 straipsnis
33 straipsnio 2 dalis	—
34 straipsnis	34 straipsnis
I priedas	—
II priedas	I priedas
III priedas	II priedas